

ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

PERFORMANCES OF TEACHER ADVISORY SYSTEM
OF VOCATIONAL COLLEGES UNDER THE VOCATIONAL
EDUCATION COMMISSION OF PATHUM THANI PROVINCE

สินตรา ตรีนุสนธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

สินตรา ตรีนุสนธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
Performances of Teacher Advisory System of Vocational Colleges
under the Vocational Education Commission of Pathum Thani Province

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวสินตรา ตรีนุสนธิ์

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา


ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์พรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.

ปีการศึกษา



2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ประกาย อมรกิจบุญไญ, ปร.ด.)


..... กรรมการ
(อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ค.)



..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์พรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต


..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)

วันที่...24... เดือน...พฤษภาคม... พ.ศ. 2562

| | |
|-------------------|---|
| หัวข้อวิทยานิพนธ์ | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี |
| ชื่อ – นามสกุล | นางสาวสินตรา ตรีนุสนธิ์ |
| สาขาวิชา | การบริหารการศึกษา |
| อาจารย์ที่ปรึกษา | ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด. |
| ปีการศึกษา | 2561 |

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2) หาแนวทางการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 149 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา มีทั้งหมด 5 แนวทาง ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มครูที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการจัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางและเกณฑ์การพิจารณานักเรียน รายละเอียดในด้านต่างๆ (3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ควรมีการจัดการประชุม เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ (4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่มีปัญหา และมีชี้แจง แนะนำ แนวทางในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การดำเนินงาน ระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา

| | |
|-----------------------|--|
| Thesis Title | Performances of Teacher Advisory System of Vocational Colleges under the Vocational Education Commission of Pathum Thani Province |
| Name – Surname | Miss Sintra Trinuson |
| Program | Educational Administration |
| Thesis Advisor | Assistant Professor Pimolpun Phetsombat, Ph.D. |
| Academic Year | 2018 |

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the performances of teacher advisory system of vocational colleges under the vocational education commission of Pathum Thani Province, and 2) to find the guidelines of the performances of teacher advisory system of vocational colleges under the vocational education commission of Pathum Thani Province.

The sample group used to answer questionnaires was 149 advisory teachers of vocational colleges under the vocational education commission of Pathum Thani Province. The research instruments were a questionnaire and an interview form. The statistics were frequency, mean, percentage, standard deviation, and content analysis.

The research results indicated that 1) overall, the performances of teacher advisory system of vocational colleges under the vocational education commission of Pathum Thani Province were at the high level. 2) The guidelines of the performances of teacher advisory system of vocational colleges under the vocational education commission of Pathum Thani Province consisted of 5 dimensions; (1) knowing students individually in order to collect student's information individually with appropriate and various methods, such as the advisory teachers' files, interview forms, and observation form of student behaviors, (2) screening students by arranging the meeting in order to inform the guidelines and the criteria for the student admission in details, (3) preventing and solving students' problems by arranging the meeting for the involved people to find the activities in order to prevent and solve students' problems (4) supporting and developing students by planning together , and (5) providing students' individual information with the instructions, recommendations, and guidelines for the advisory teachers and involved people.

Keywords: performance, teacher advisory system, vocational colleges

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ และ ดร.ชัชอนันต์ มั่นคง ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณา ตลอดจนให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ ดร.วิษณุ เบ็ญรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เชนเขว่า ดร.อริคุณ ถินธนาปัญญา และ ดร.สมหวัง โชติการ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่ได้ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ ข้อมูลในการนำความรู้มาอ้างอิงประยุกต์ใช้กับงาน และขอขอบคุณเพื่อนและพี่ๆ สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ได้สอนและให้ คำแนะนำกับผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแต่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ญาติพี่น้องทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ จนทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

สินตรา ตริโนสนธิ

สารบัญ

| | หน้า |
|--|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย..... | (3) |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... | (4) |
| กิตติกรรมประกาศ..... | (5) |
| สารบัญ..... | (6) |
| สารบัญตาราง..... | (8) |
| สารบัญภาพ..... | (9) |
| บทที่ 1 บทนำ..... | 10 |
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... | 10 |
| 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... | 12 |
| 1.3 ขอบเขตของการวิจัย..... | 13 |
| 1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ..... | 13 |
| 1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... | 15 |
| 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... | 15 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 16 |
| 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการบริหารการศึกษา..... | 16 |
| 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร..... | 19 |
| 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา..... | 25 |
| 2.4 แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน..... | 40 |
| 2.5 บริบทสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา..... | 60 |
| 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 80 |
| บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... | 91 |
| 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... | 91 |
| 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 91 |
| 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ..... | 93 |
| 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... | 95 |
| 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 95 |

สารบัญ (ต่อ)

| | หน้า |
|---|------|
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 97 |
| 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 97 |
| 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล..... | 97 |
| 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... | 97 |
| บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... | 107 |
| 5.1 สรุปผลการวิจัย..... | 107 |
| 5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... | 110 |
| 5.3 ข้อเสนอแนะ..... | 114 |
| บรรณานุกรม..... | 116 |
| ภาคผนวก..... | 122 |
| ภาคผนวก ก - รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 123 |
| - หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 125 |
| - หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล..... | 128 |
| ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... | 130 |
| ภาคผนวก ค ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)..... | 135 |
| ประวัติผู้เขียน..... | 139 |

สารบัญตาราง

| | หน้า |
|---|------|
| ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน..... | 98 |
| ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวม และรายด้าน..... | 99 |
| ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... | 100 |
| ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการคัดกรองนักเรียน..... | 101 |
| ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน..... | 102 |
| ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน..... | 103 |
| ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงาน ครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งต่อนักเรียน..... | 104 |

สารบัญญภาพ

| | หน้า |
|--|------|
| ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... | 15 |
| ภาพที่ 2.1 กระบวนการบริหารของ ลูเธอร์ กุลลิค (Luthur Gulick)..... | 19 |
| ภาพที่ 2.2 กระบวนการบริหารของ Henry Fayol..... | 23 |
| ภาพที่ 2.3 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาของครูที่ปรึกษา..... | 60 |



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างคนให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพควบคู่ไปกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมการจัดการศึกษามีคุณภาพ จากปัญหาดังกล่าวเด็กควรได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน ดังที่ ธีรวัฒน์ ชัยยุทธธรรม (2550, น.86-87) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่การที่เด็กและเยาวชนเติบโตได้อย่างมีคุณภาพนั้นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้ ความรัก ความอบอุ่น มีวุฒิภาวะในการพึ่งพาตนเอง ได้รับการสนับสนุนจาก โรงเรียนและจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยเหลือหลอมให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เด็กได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีอย่างเห็นได้ชัด เกิดการแข่งขันกันสูง รับข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีผู้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาในด้านต่างๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิด เพราะฉะนั้นการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่อย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคมมุ่งหวัง

ความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหาร คณะครู รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนต้องตระหนักว่า ปัจจุบันนี้มีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากกับกลุ่มนักเรียน ปัญหาเหล่านี้อาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น ครอบครัว แยกแยก ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแล หรืออาจมาจากสังคมสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เช่น การคบเพื่อนที่ไม่ดี ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียนตามมา งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่ต้องใช้เทคนิค ขั้นตอน กระบวนการต่างๆ ที่ถูกต้องเหมาะสม มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผลนั้นเกิดขึ้นกับตัวนักเรียนโดยตรง ทั้งด้านการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยยึดหลักการและทฤษฎีเชิงระบบมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 หมวด 1 บททั่วไปการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ (www.km.goldsmith.ac.th)

- 1) การศึกษาในระบบ ที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน
- 2) การศึกษานอกระบบ เนื้อหาและหลักสูตร ยืดหยุ่นตามความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม
- 3) การศึกษาระบบทวิภาคี ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

หลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด ดังต่อไปนี้

- 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 - 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
 - 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ
- การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง
- 1) มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน
 - 2) การศึกษาในด้านวิชาชีพต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี
 - 3) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการ
 - 4) มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบ
- ประสบการณ์การทำงานของบุคคล
- 5) ให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา
 - 6) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชน
 - 7) พัฒนาครูและคณาจารย์ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

จากการจัดการศึกษาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสายอาชีพที่มีความหลากหลาย ความแตกต่างกันใน ด้านครอบครัว สภาพแวดล้อม หรือชุมชน จึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาของนักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน จึงนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน นักศึกษามุ่งเน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการ

ดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ติปัญญา ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม โดยให้สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อวางแผนและจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนในแต่ละด้าน ดังนั้น ทางวิทยาลัยฯ เล็งเห็นความสำคัญ บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา และมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานครูที่ปรึกษาให้มีหน้าที่เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับของวิทยาลัย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาจึงต้องทำหน้าที่ตามคำสั่งของวิทยาลัย คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำนักเรียน นักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ตามศักยภาพอย่างสูงสุด และช่วยให้สามารถปรับตัวและดำรงชีพในสถาบันการศึกษาอย่างมีความสุข แต่การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เนื่องจากสถานศึกษามีความแตกต่างหลากหลายทั้งรูปแบบการบริหารจัดการ ระดับชั้น วัยของนักเรียนที่ต้องใช้จิตวิทยา และทักษะในการทำความเข้าใจนักเรียนที่แตกต่างกัน ความรู้และความสามารถของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา แต่ละแห่งซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการดำเนินงานทั้งสิ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานครูที่ปรึกษา จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ ครูที่ปรึกษา ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ในด้านต่างๆ โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ให้มีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1.2.2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด ปทุมธานี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มีมุ่งศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านคือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัด กรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำนวน 310 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี โดยใช้ตารางสูตรการกำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของ เกรซี และ มอร์แกน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำนวน 175 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานครูที่ปรึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษาครั้งนี้คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี วิทยาลัยเทคนิค ปทุมธานี วิทยาลัยการอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่ มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องใน การป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง เป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูที่ปรึกษาต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริม และพัฒนานักเรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากนี้จะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรม อบรม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย ถือเป็นกิจกรรม การส่งเสริมนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา มีพฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ และ การส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง ซึ่งการส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลนักเรียน-นักศึกษาจำนวนหนึ่งในการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือนักเรียน-นักศึกษาเมื่อพบปัญหา และอุปสรรคที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบ

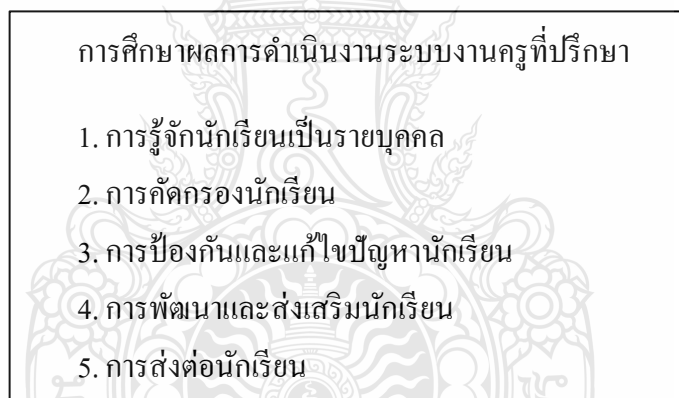
ความสำเร็จด้านการศึกษาด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตในสถานบันการศึกษาและด้านอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียน-นักศึกษาได้รับโอกาสต่างๆ ที่ดีในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านสายอาชีพ เน้นการฝึกปฏิบัติ พัฒนาทักษะวิชาชีพผู้เรียน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปแนวคิดจาก กรมสามัญศึกษา (2544); กรมสุขภาพจิต (2544); ดาวรุ่ง มุกดาภิจ (2554) และทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) องค์ประกอบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน

ผู้วิจัย จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังปรากฏในภาพที่ 1.1
ตัวแปรที่ศึกษา



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงาน การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา

1.6.2 ผลการวิจัยนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน ของครูที่ปรึกษา ในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ครั้งนี้ มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการบริหารการศึกษา
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูที่ปรึกษา
- 2.4 แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.5 บริบทสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการบริหารการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ต้องยึดหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ดังนี้

1) ความสำคัญของการบริหารการศึกษา การบริหารศึกษามีความมุ่งหมายและหลักเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.5)

2) ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง โดยพื้นฐานแล้วเกี่ยวข้องกับการทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยองค์กรหรือสถาบันไม่มีองค์กรไหนสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ นอกเสียจากว่าสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มบูรณาการเข้าด้วยกันแล้วทำเป้าหมายให้เป็นจริง การบริหารถูกมองว่าเป็นกลไกที่บริหารองค์กร เป็นที่ทราบกันในทางเทคนิคว่า การบริหารเป็นส่วนหลัก ที่เกี่ยวข้องกับ การทำให้สิ่งต่างๆ บรรลุความสำเร็จในทางทฤษฎีได้มีนักบริหาร นักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

หวน พันธุพันธ์ (2550, น.3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานกลุ่มบุคคล เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

ราเชนทร์ พุ่มแจ้ (2552, น.11) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ร่วมกันตั้งเอาไว้โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ ที่จะต้องนำมาใช้โดยที่ผู้บริหารขององค์การเป็นผู้แสดงความเป็นมืออาชีพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2553, น.12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยการอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

สรุปว่า การบริหาร คือ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นมืออาชีพ

3) ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาและการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, น.18) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างเด่นชัด เป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้อย่างชัดเจนซึ่งใช้ความพยายามต่างๆ ในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของการประเมินผลและการจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และนักเรียนมีคุณภาพอันพึงประสงค์ของสังคม

การดี อนันต์นารี (2551, น.1) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชน และชุมชน ซึ่งเกิดพัฒนาการทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณค่าต่างๆ ตลอดจนการวางแผนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ และการประเมินผล

ศิลป์ชัย อ่วงตระกูล (2552, น.8) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมืออาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, น.32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากร การบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

สมเด็จพระสันตปาปา (2553, น.32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ฉัตรฐา พวงธรรม (2553, น.14) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่างๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยมคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวก และการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

กระบวนการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันการบริหารที่ดี จึงต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลักการบวนการบริหารที่นิยมกันมากที่สุด และสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานทั่วไป คือ กระบวนการบริหารของ ลูเธอร์ กุลลิก (Luther Gulick) มีองค์ประกอบ และขั้นตอน 7 ขั้นตอน รวมเรียกว่า POSDCoRB ซึ่งเป็นอักษรนำขององค์ประกอบกระบวนการ ดังนี้

1) การวางแผนงาน (Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการ แผนปฏิบัติงาน และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า ผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เพราะแผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ประกอบด้วย แผนงานหลัก และแผนงานย่อย แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น

2) การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน และการจัดสายงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3) การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร ได้แก่ การจัดอัตรา กำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งการส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ สวัสดิการ และการเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลให้งานสำเร็จหรือล้มเหลว

4) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการการควบคุมบังคับบัญชา และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่

ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับ โดยให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับความรับผิดชอบแต่ละตำแหน่ง ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม มีการตัดสินใจสั่งการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

5) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดมีการร่วมมือที่ดีและนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน

6) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่างๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7) การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน



ภาพที่ 1.1 กระบวนการบริหารของลูเธอร์ กุลลิค (Luthur Gulick)

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

แนวคิดในการบริหาร

1) แนวคิดของเมโย (Mayo, 1993) ให้ความเห็นว่า การบริหารเป็นการทำให้ผู้ทำงานได้รับแรงจูงใจจากความต้องการทางด้านสังคม ด้านจิตวิทยา และสิ่งตอบแทนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การยอมรับนับถือการเป็นเจ้าของและความปลอดภัย ซึ่งสำคัญต่อการกำหนดความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผู้ทำงานมีความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้นภายใต้การบริหารจัดการแบบเกื้อหนุน (สุนทร โคตรบรรเทา, 2551, น.66-67)

2) แนวคิดของแมคเกรเกอร์ (Mc Gregor) ให้ความสำคัญพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนต้องการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถเฉพาะตน การสมาคมกับผู้อื่น ความปลอดภัย และปัจจัย 4 ของความเป็นมนุษย์ โดยได้กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์เป็น 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎี X ที่เชื่อว่า คนปกติทุกคนเกียจคร้าน เฉื่อยชา หลีกเลียงงาน ไม่ทะเยอทะยาน ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางต่อต้านการเปลี่ยนแปลง และทฤษฎี Y เชื่อตรงข้ามว่าบุคคลทุกคนชอบทำงาน ไม่ชอบการข่มขู่ลงโทษ ความสำเร็จของงานเป็นรางวัลที่ดีที่ทำให้คนเกิดความเชื่อมั่น และยอมรับ นับถือตนเอง (จันทรานี สงวนนาม, 2551, น.66-67)

3) แนวคิดของมัลลินาวสกี (Malinowski) ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารทั้งสามประการคือ มนุษย์ วัสดุอุปกรณ์ และเงินไว้ว่า การศึกษาควรให้โอกาสแก่บุคคลในสังคมอย่างเสมอภาค สถาบันควรจัดเงินทุน เงินอุดหนุน วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน การจัดการศึกษาแต่ละระดับต้องมีความแตกต่างกัน และผู้บริหารการศึกษาพึงสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (สุวณี ศีรณะ, 2545, น.65)

หลักการบริหาร

จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารที่กล่าวมา ยังมีหลักการบริหารที่มีลักษณะเฉพาะอีกหลายประการ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545, น.24-32) เช่น

1) หลักการบริหารเชิงระบบ (System theory) เป็นการบริหารที่พัฒนาขึ้นโดยตั้งอยู่บนฐานความคิดว่าองค์กรหนึ่งๆ เป็นระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยป้อนเข้า (Input) เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation processes) เป็นการใช้ศักยภาพทางการบริหารและเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าเป็นปัจจัยป้อนออก (Output) ที่ประกอบด้วย ผลผลิต การให้บริการ หรือผลลัพธ์อื่นๆ ที่องค์กรผลิตขึ้น และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยที่ระบบแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ระบบเปิด และระบบปิด

2) หลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency theory) เป็นหลักการบริหารที่เชื่อว่าหลักการบริหารที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับสถานการณ์หนึ่งๆ เท่านั้น ไม่สามารถนำเอาชุดของหลักการที่กำหนดไว้เป็นแบบสำเร็จรูปไปใช้ได้อย่างได้ผลในทุกสถานการณ์

3) การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total quality management) เป็นการบริหารที่เน้นความสำคัญไปที่ความรับผิดชอบหรือการให้บริการที่มีคุณภาพร่วมกัน เน้นความมีพันธะผูกพันขององค์กร บูรณาการความพยายามในการปรับปรุงคุณภาพและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

4) หลักการบริหารแบบเน้นวัตถุประสงค์ (Management theory) เป็นการบริหารที่จัดให้แต่ละบุคคลได้ทำงานและมีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีทิศทางในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน มีการทำงานเป็นทีม

สรุปว่า การบริหารมีความเกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์มาแต่อดีต และเมื่อสังคมขยายตัวมากขึ้น ซับซ้อนมากขึ้น การบริหารจึงมีการพัฒนาขึ้นที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นกระบวนการทำงานที่มีระบบ ระเบียบ หลักการ เทคนิค วิธีการต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จโดยผู้ร่วมงานทุกคนได้มีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในงานนั้นๆ ปัจจุบันการบริหารถือว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงและมีเกียรติสาขาหนึ่ง

ปัจจัยในการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการบริหารจัดการ (Management) (จันทรานี สงวนนาม, 2545, น.13) กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยคนที่มีคุณภาพและมีปริมาณมากพอ มีเงิน มีวัสดุ อุปกรณ์ตามต้องการ มีระบบการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2534, น.43) โดยปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ต้องมีมากพอ เหมาะสมกับสภาพขององค์กรสามารถบริหารงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านคุณภาพ ผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศทัดเทียมมาตรฐานสากล สนองตอบความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้โดยมีปัจจัยพื้นฐานทั้ง 4 ประการ ผันิ่กกำลังกันเป็นหนึ่งเดียวให้เกิดเป็นพลังผลักดัน ให้เกิดการปฏิรูปทั้งโรงเรียน (กรมวิชาการ, 2543, น.24)

ปัจจัยที่ 1 คน ปัจจัยการบริหารอันดับแรก คือ คนหรือทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะว่าเป็นผู้กระทำกับปัจจัยอื่นๆ ซึ่งถ้าหากไม่มีคนดำเนินการกับปัจจัยอื่นๆ ก็จะทำให้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการบริหารการศึกษาคนที่ส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการของสถานศึกษา คือ บุคลากรที่ทำงานร่วมกันทั้งภายในภายนอก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน นักการภารโรง ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรทางศาสนา และบุคคลทั่วไปในชุมชน ดังนั้น จึงถือได้ว่าบุคลากรมีความสำคัญที่สุด และผู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นๆ ให้ร่วมกันจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กรมวิชาการ, 2543, น.15)

ปัจจัยที่ 2 เงิน ปัจจัยการบริหารพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นประการหนึ่ง คือ เงินที่ต้องมีมาก และเพียงพอตามแผนงานโครงการขององค์กรหรือหน่วยงาน ใดแก่ เงินหรือสิ่งที่ใช้แทนเงินในการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ ที่ให้กระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้น สถานศึกษาจึงสามารถ กำหนดความต้องการงบประมาณของตนตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาได้ แม้ว่าจะยังไม่เป็นนิติบุคคลก็ตาม แต่จะมีความอิสระคล่องตัวในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร โดยจัดสรรผ่านอุปสงค์หรือจัดให้สนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ แทนการจัดสรรระบบเดิม แยกเป็นหมวดต่างๆ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทนใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค และ เงินอุดหนุน เป็นต้น

ปัจจัยที่ 3 วัสดุอุปกรณ์ การดำเนินกิจกรรมตามแผนงานโครงการขององค์กรหรือสถานศึกษานั้น วัสดุ อุปกรณ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานของแผนงานโครงการ และวัสดุ อุปกรณ์เหล่านั้น ควรหาง่ายใช้สะดวก มีคุณภาพและทันสมัย เพื่อให้กระบวนการบริหารสำเร็จได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทรัพยากรหรือปัจจัยการบริหารที่เป็นวัสดุอุปกรณ์นั้น ได้แก่ วัสดุที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน วัสดุที่ใช้ในการฝึกให้เกิดทักษะกระบวนการต่างๆ วัสดุในการทดสอบ เช่น กระดาษ หนังสือ หมึกพิมพ์ สมุด ปากกา ดินสอ เป็นต้น หรือเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง รวมถึงพัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ปัจจัยที่ 4 การบริหารจัดการ การบริหารจัดการเป็นกิจกรรมที่ผู้บริหารต้องบริหารปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักการ ทฤษฎี ทักษะ กระบวนการบริหารและการนิเทศติดตาม ทั้งที่เป็นศาสตร์และเป็นศิลป์อย่างหลากหลาย เช่น

ทักษะการบริหาร การบริหารโดยทั่วไปผู้บริหารมักประสบปัญหาต่างๆ เนื่องจากขาดทักษะจำเป็นสำหรับการบริหารที่มีอยู่หลายประการ แต่ที่เป็นที่ยอมรับกันมี 3 ทักษะ คือ (สุนทร โคตรบรรเทา, 2551, น.9-11)

1) ทักษะด้านเทคนิควิธี(Technical skills) คือ ความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการเทคนิค และเครื่องมือที่จำเป็นที่ผู้บริหารได้มาจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเขียนกลอน การใช้คอมพิวเตอร์ การทำอาหาร เป็นต้น

2) ทักษะด้านมนุษย์ (Human skills) คือ ความสามารถในการ ตัดสินใจทำงานร่วมกับคนอื่นและทำให้คนอื่นร่วมมือในการปฏิบัติงาน เช่น การจูงใจการประยุกต์ ภาวะผู้นำใช้ในการบริหาร

3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual skills) คือ ความสามารถในการมองภาพองค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้องค์กรมีความสมบูรณ์โดยรวม โดยทำให้การทำงานของแต่ละบุคคล เหมาะสมกับองค์กร

กระบวนการบริหาร การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สัมพันธ์กันและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ศตวรรษที่ 19 โดยมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2545, น.20-24)

อองรี ฟาโยล์ (Henry Fayol, 1961) ชาวฝรั่งเศสที่เป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงจัดการให้ความคิดเห็นว่า การบริหารเป็นศาสตร์และเป็นหลักการสากลที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท เขาแบ่งกิจกรรมการบริหารไว้ออกเป็น 6 กลุ่ม คือ ด้านเทคนิค ด้านการค้าขาย ด้านการเงิน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านบัญชี และด้านการบริหารจัดการ โดยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมพื้นฐานของการบริหาร (The elements of management) มี 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมงาน เรียกว่า กระบวนการ POCCC



ภาพที่ 1.2 กระบวนการบริหารของ (Henry Fayol)

กรูกาลล์ (Groomall, 1984, p.285) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร มี 5 ขั้นตอน คือ การตัดสินใจสั่งการ (Decision making) การปฏิบัติตามโครงการ (Programming) การกระตุ้นให้ตั้งใจทำงาน (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) และการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Appraising)

ออร์คเวย์ ทีด (Ordway Tead, 1995, p.175) กล่าวว่า กระบวนการบริหาร ต้องประกอบด้วย กิจกรรม 10 ประการ คือ การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้ชัดเจน การจัดทำ

แผนการปฏิบัติงาน การจัดหาคนเข้าทำงาน และกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ควบคุมมาตรฐานและคุณภาพงาน การประสานงานที่ดีการบำรุงขวัญและกำลังใจ และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินผลรวมของผลผลิต การเตรียมวางแผนงาน

สมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administration : AASA) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษา ควรประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ การวางแผนปฏิบัติการ การสรรหาทรัพยากรที่จำเป็นในการบริหารงาน การให้กำลังใจและการบำรุงขวัญผู้ปฏิบัติงาน การประสานงาน การประเมินผลงานและติดตามผลการปฏิบัติงาน

เจสซี ซีเยอร์ส (Jesse B. Sears, 1995, p.221) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาต้องดำเนินการไปตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การกำหนดแผนงานและโครงการล่วงหน้า การจัดองค์การและการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ การอำนาจการ สั่งการ และมอบหมายงาน การประสานงาน และการควบคุมงาน

รัสเซลล์ ที เกรก (Russell T. Gregg, 1998, p.177) กล่าวว่า กระบวนการบริหารการศึกษามี 7 ขั้นตอน คือ การตัดสินใจเพื่อดำเนินการ การวางแผน ปฏิบัติการ การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การจูงใจในการปฏิบัติงาน การประสานงาน และ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

แคมเบลล์ และคณะ (Campbell and Others, 1998, p.249) กล่าวว่า กระบวนการบริหารมี 5 ขั้นตอน คือ การตัดสินใจสั่งการ การปฏิบัติตามโครงการ การกระตุ้นการปฏิบัติงาน การประสานงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สรุปว่า กระบวนการบริหารเป็นศาสตร์และหลักการสากลที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารทุกประเภทโดยมี 4 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินงาน ขั้นการตรวจสอบ และขั้นการประเมินผลการดำเนินงาน

การนิเทศการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยการนิเทศการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การนิเทศภายใน ซึ่งเป็นการนิเทศจากบุคคลภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษาดำเนินการ โดยผู้บริหารและครูบุคลากรร่วมมือปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้คุณภาพของสถานศึกษา และผู้เรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา และการนิเทศภายนอกที่เป็นการนิเทศจากบุคคลภายนอกโรงเรียน เช่น ศิษยานิเทศก์ คณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่จากภายนอกที่ติดตามผลการดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งผู้รับการนิเทศ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

หลักการแนวคิดของครูที่ปรึกษา

ประวัติความเป็นมาของครูที่ปรึกษา ฮอปสกินส์ (Hopskins, 1929, p.25 อ้างถึงใน ชงชัย วงศ์เสนา, 2537, น.8-9) กล่าวไว้ว่าในสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ.1640-1860 นักการศึกษาได้คำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ ระเบียบวินัยและสวัสดิการทั่วไปของนักศึกษาว่า มีความสำคัญเท่ากับสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน จึงได้เริ่มมีการจัดบริการนักเรียนนักศึกษา โดยมีการกำหนดขอบเขตของงานบริการนักเรียน นักศึกษาขึ้น มีการให้คำปรึกษาในโปรแกรมการแนะแนว และรวบรวมข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา เพื่อสะดวกในการให้การติดต่อบริการเกี่ยวกับปัญหาเล็กน้อยในด้านการศึกษา ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง และช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการประกอบอาชีพ งานที่ครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติกันมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1910 โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยคาร์เนกี ได้มีการก่อตั้งกลุ่มครูที่ปรึกษาขึ้น กลุ่มครูที่ปรึกษานี้ได้ทำหน้าที่ดูแลนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบของตนในการดำเนินชีวิตและการศึกษา สนใจและเข้าใจในอุดมคติของนักเรียน นักศึกษา โดยที่ครูที่ปรึกษาและนักเรียน ได้มีความสัมพันธ์กันเหมือนกับเป็นเพื่อนสนิท และเป็นที่ยอมรับไว้วางใจของนักเรียน นักศึกษาพบปะพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ สถาบันการศึกษาหลายแห่งได้จัดให้มีการบริการให้คำปรึกษากับนักศึกษาขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีครูทางวิชาการ แต่งานที่ปรึกษาจะต้องอาศัยทางด้านจิตวิทยาจึงไม่สามารถช่วยให้งานที่ปรึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สนใจให้ความอบอุ่นและเป็นกันเองกับนักศึกษา นอกจากนี้จะต้องเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา และแผนการเรียนแต่ละสาขาวิชา จำนวน หน่วยกิตที่นักศึกษาจะต้องเรียนให้ครบ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษายังทำหน้าที่สอน การหาข้อมูลนักศึกษา และการเข้าใจถึงข้อเท็จจริงในความเป็นอยู่ของนักศึกษา ด้านการเงิน สุขภาพ นิติและทัศนคติของนักศึกษาเป็นอย่างดี ครูที่ปรึกษาไม่ใช่มีหน้าที่แก้ปัญหาโดยให้คำปรึกษาเท่านั้น ต้องช่วยให้นักศึกษาเข้าใจถึงปัญหาข้อเท็จจริง โดยเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่ใช่การบอกคำตอบในการแก้ปัญหา แต่เป็นการนำพานักศึกษาไปในทิศทางที่เหมาะสม เพื่อให้ให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาด้วยดี เมื่อสถาบันการศึกษาเห็นว่าการจัดการให้คำแนะนำไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ในศตวรรษที่ 19 จึงได้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบจากความสัมพันธ์แบบเคร่งครัด ไม่เป็นกันเอง กลายมาเป็นการให้ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และอบอุ่นเป็นกันเองกับนักศึกษา มีการช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ ความหมายของครูที่ปรึกษา ได้มีนักวิชาการให้คำนิยามของครูที่ปรึกษาไว้ ดังนี้คือ

กู๊ด (Good, 1994, p.14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ครูที่ปรึกษา คือ ครูที่ได้รับมอบหมายให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ทางด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และปัญหาส่วนตัว ช่วยดูแลและอนุมัติการลงทะเบียนเรียนวิชาต่างๆ

มิเกลอร์ (Mueller, 1961, p.210) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ครูที่ปรึกษามีหน้าที่ช่วยเหลือนิสิตในการวางแผนการ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา

พีฟวี (Peavy, 1995, p 32) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการอธิบายให้รายละเอียด เปิดเผย และคลี่คลายให้เกิดความกระจ่างชัด ศึกษาประโยชน์และพัฒนาส่วนที่จำเป็น รวมทั้งการแปลความหมายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล จุดหมายของการให้คำปรึกษา ได้แก่ การช่วยเหลือให้รู้จักวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมนักศึกษาให้มีทักษะ มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ งานของอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ให้ความรู้ในการจัดกิจกรรม ประสานงานกับสถาบันและสถานประกอบการ ประเมินผลงาน และให้ความร่วมมือในการวางแผนการเรียน ช่วยในการตีความหมายของประสบการณ์ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2552, น.1) ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ บุคคลที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ทางด้านวิชาการ ด้านกิจกรรม ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัวเข้ากับสังคม การวางแผนและการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ

วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ (2552, น.5) ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาดูแลและรับผิดชอบนักศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษา

สำเนา ขจรศิลป์ (2543, น.3) ให้ความหมายของการปรึกษา ว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง สภาพแวดล้อมและปัญหาที่เผชิญอยู่ สามารถใช้ความเข้าใจดังกล่าวมาแก้ปัญหาหรือตัดสินใจเลือกเป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง และการปรับตัวที่ดีในอนาคต

จากความหมายของครูที่ปรึกษาและการให้คำปรึกษาสรุปได้ว่า คือบุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลนักเรียน-นักศึกษาจำนวนหนึ่งในการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือนักเรียน-นักศึกษาเมื่อพบปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะ เป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตในสถาน การศึกษาและด้านอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียน-นักศึกษาได้รับโอกาสต่างๆ ที่ดีในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา

จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคม โดยวิธีการแห่งปัญญาเป็นผู้นำความรู้ไปอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพครูอยู่เสมอเพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้ขั้นสูง ทันทีกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และขณะเดียวกันยังคำนึงถึงคุณภาพในวิชาชีพครูด้วย โดยมีจรรยาบรรณของอาชีพครูเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อมิให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพครู คือ

1) จรรยาบรรณครู หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติหรือการปฏิบัติตนของผู้ประกอบวิชาชีพครูเพื่อรักษาหรือส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของความเป็นครูไทย ได้มีบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร และกฎหมายรองรับเป็นครั้งแรก เมื่อพ.ศ.2506 โดยอาศัยอำนาจบังคับของพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 ที่กำหนดให้ครูสถาปนาเป็นสถาบันผู้ออกระเบียบข้อบังคับได้ เรียกว่าระเบียบประเพณีของครูว่าด้วยจรรยาบรรณครู 10 ข้อ และระเบียบว่าด้วยวินัยครู 10 ข้อ จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 ครูสภาได้ปรับปรุงข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของครูขึ้นใหม่โดยตัดข้อความที่มีลักษณะเป็นวินัยออกไปเหลือเพียงบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ เรียกว่า ระเบียบครูสภาว่าด้วย จรรยาบรรณครู พ.ศ.2556 มีทั้งหมด 5 ด้าน 9 ข้อ ดังนี้

(1.1) จรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

(1.2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

(1.3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรักเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอ

(1.4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(1.5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

(1.6) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์

(1.7) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

(1.8) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

(1.9) จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2) คุณธรรมของครู หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นความดี ความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของผู้เป็นครู และเป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูกระทำหน้าที่ของครูได้อย่างสมบูรณ์ บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่ต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษา

บรูม และ เซลสนิค (Broom & Seiznick, 1969, p.35) กล่าวว่า บทบาทเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพสังคม การให้คำปรึกษา เป็นหน้าที่ที่สำคัญอันหนึ่งของสถานศึกษาที่ควรจะได้รับ การเอาใจใส่จากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงประโยชน์สูงสุดของการจัดการศึกษาที่นักศึกษาพึงจะได้รับ ซึ่งนอกเหนือจากความรู้ทางวิชาการแล้วยังหมายถึง การได้รับความช่วยเหลือให้มีความเข้าใจตนเองและสังคมได้ดีขึ้น (Habley, 1981, p.46 อ้างถึงใน รัชพร บุษปฤกษ์, 2543, น.23) อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษา

เครเมอร์ และ กาเดอร์ (Kramer & Garder, 1983, p.26) ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ ให้ปฏิบัติต่อนักศึกษาเสมือนนักศึกษาเป็นผู้ร่วมงาน กระบวนการให้คำปรึกษามีใช่เป็นผู้รับการแนะนำเพียงอย่างเดียว ควรทำประจักษ์เป็นผู้จัดการในสถาบัน โดยประสานงานด้านบริการตามที่นักศึกษาต้องการ

เดรสเซล (Dressel, 1974, p.57) ยังได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องให้ความสนใจนักเรียนในความรับผิดชอบ มีความรู้ ความสามารถในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ และสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งต้องเป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษาในด้านอื่นๆ ซึ่งนอกเหนือจากด้านวิชาการ เป็นต้นว่า ด้านปัญหาส่วนตัวให้นักเรียนได้ด้วย

แฮริงตัน (Harrington, 1974, pp.223-235) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้แนะแนวและเป็นทั้งอาจารย์ ดังนี้

- 1) บทบาทในฐานะที่เป็นครู เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษามักจะมีปัญหา ด้านวิชาการ และการปรับตัว อาจารย์มักจะช่วยนักเรียนแก้ปัญหาต่างๆ ในชั้นเรียนอยู่เป็นประจำ
- 2) บทบาทในฐานะผู้แนะแนว การแนะแนวในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ คำปรึกษาทางวิชาการ และความคับข้องใจต่างๆ ของนักเรียน
- 3) บทบาทในฐานะเป็นอาจารย์ผู้หนึ่งในบรรดาอาจารย์ทั้งหมด อาจารย์ที่ปรึกษาอาจได้รับ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของอาจารย์ท่านอื่น และในขณะที่ เดียวกันตนเองก็เป็นผู้ให้ข้อมูลของนักเรียนแก่อาจารย์ที่ปรึกษาท่านอื่นด้วย
- 4) บทบาทในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดังนั้น นอกจากจะ ทำหน้าที่ด้านการบริหารแล้ว ยังเป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการให้ คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สมลักษณ์ พรหมมีเนตร และ ฉันทนา จันทร์บรรจง (2545, น.7) ได้กล่าวถึงบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาด้านการช่วยเหลือ โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ช่วยเหลือประสานงานระหว่าง โรงเรียนและนักเรียน ให้ความต้องการของกันและกัน
- 2) ช่วยเหลือประสานงานให้โรงเรียนจัดบริการต่างๆ ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการ ของนักเรียน
- 3) ช่วยเหลือประสานงานกับครูอาจารย์อื่นๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กนักเรียน
- 4) ช่วยเหลือร่วมมือ และประสานงานกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กนักเรียน
- 5) ช่วยเหลือและประสานงานให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบความ ต้องการให้บริการตามความต้องการนักเรียน
- 6) ช่วยเหลือและประสานงานให้หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในการช่วยเหลือ รวมทั้งการแก้ปัญหาแก่นักเรียน

ฉันทนา วงษ์อินทร์ (2544, น.1-5) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการ ช่วยเหลือนักศึกษา สรุปได้เป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านวิชาการ เป้าหมายของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาก็คือ การสำเร็จ การศึกษา ภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษابรรลุเป้าหมายนั้นก็คือ การให้ความช่วยเหลือ ด้านวิชาการ ดังต่อไปนี้

(1.1) ให้คำปรึกษาในเรื่องการเลือกวิชาเรียน และการลงทะเบียนเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาหน้าที่ได้รับผิดชอบในการอธิบายลักษณะของโครงสร้างหลักสูตร และนำวิธีการเขียนใบลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียนให้ถูกต้อง เพื่อป้องกันปัญหาการลงทะเบียนเรียนไม่ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ในการนี้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตร และระเบียบวิธีการลงทะเบียนเรียน

(1.2) ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาโดยเฉพาะผู้ที่ได้เกรด F หรือติด I ว่านักศึกษาได้ติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อขอสอบซ่อม หรือทำผลการเรียนให้สมบูรณ์แล้วหรือยัง การวัดผลในระบบหน่วยกิต อาจารย์ที่ปรึกษาต้องอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจว่าทุกวิชานั้นมีความหมายเท่ากันหมดจะต่างกันที่จำนวนหน่วยกิต ดังนั้น ต้องให้ความเอาใจใส่ในการเรียนทุกวิชา และคำนึงอยู่เสมอว่าการวัดผลย่อยในแต่ละวิชาจะมีอยู่ตลอดภาคเรียน มิใช่ให้ความสำคัญเฉพาะการสอบปลายภาคเท่านั้น ในการนี้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องของระเบียบวิธีการวัดผลด้วย

(1.3) แนะนำวิธีการเรียนที่ดี ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่วิธีการฟังอาจารย์สอนในชั้นเรียน การทำรายงาน และงานอื่นที่อาจารย์มอบหมาย การค้นคว้านอกเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน การทำโน้ตย่อแต่ละวิชา การปรึกษาอาจารย์ผู้สอนในบางเรื่องที่ไม่เข้าใจ การจัดตารางเวลาให้กับตัวเอง การเตรียมตัวสอบ ตลอดจนวิธีปฏิบัติตนในการเข้าสอบและการทำข้อสอบ

(1.4) ส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนว่าเป็นพื้นฐานของอนาคต เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดต่อชีวิตของนักศึกษาในวันนี้

2) ด้านการวางแผนชีวิตและการทำงาน เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา โดยปกติแล้วจะมุ่งเน้นในการประกอบอาชีพ ดังนั้น ขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในสถานศึกษาบทบาทหน้าที่อีกประการหนึ่งของอาจารย์ที่ปรึกษาก็คือ การช่วยนักศึกษาในการเตรียมวางแผนของชีวิตว่าจะมุ่งไปในทิศทางใด ซึ่งอาจทำได้ตามแนวทางต่อไปนี้

(2.1) ช่วยให้นักศึกษารู้ถึงความถนัด ความสามารถและความสนใจของตนเองว่ามีแนวโน้มไปในด้านใด ในเรื่องนี้อาจพิจารณาได้จากวิชาเรียนที่นักศึกษาชอบ ผลการเรียน ผลงานของนักศึกษา หรืออาจใช้แบบทดสอบความถนัดและความสนใจ แบบสำรวจ และการพูดคุยกับนักศึกษา

(2.2) ช่วยให้นักศึกษาได้สำรวจความพร้อมในด้านต่างๆ ของตน เช่น ความต้องการของพ่อแม่ ทุนทรัพย์ สุขภาพ ช่องทางการทำงาน กิจการที่ครอบครัวมีอยู่ และสิ่งสนับสนุนอื่นๆ

(2.3) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน โอกาส และวิธีการเข้าสู่งานแก่นักศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของบุคคลที่จะเข้าสู่งาน

(2.4) ให้ความรู้และฝึกลักษณะนิสัยให้แก่นักศึกษาในด้านการปฏิบัติตน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต และความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

3) ด้านการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม นักศึกษาหรือเยาวชนวัยรุ่นส่วนมากจะมีความกังวลใจในเรื่องบุคลิกภาพของตนเอง เพราะเป็นช่วงของวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ดังนั้น หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านนี้ก็คือ

(3.1) ให้คำชี้แจง สั่งสอน อบรม แนะนำ ตักเตือน เกี่ยวกับแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ในการนี้ควรเป็นไปในรูปแบบของการโน้มน้าวจิตใจ เพื่อให้นักศึกษาเห็นด้วย เกิดศรัทธา ต้องการปรับปรุงตนเอง พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสม และเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ไม่ใช่เป็นการข่มขู่ คุกคาม ตักเตือน ประชดประชัน จะทำให้นักศึกษาเกิดปฏิกิริยาต่อต้าน และประพฤติตนไปในทางตรงข้าม ซึ่งเป็นลักษณะของเด็กวัยนี้

(3.2) ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จะเกิดประโยชน์ในด้านการพัฒนาความสามารถของเขา ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และฝึกการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมที่จะทำให้ให้นักศึกษาเข้าร่วมนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักศึกษาตามวัยของเขา มิใช่เป็นความต้องการของครูอาจารย์ หรือสถาบัน มิฉะนั้นจะทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นไม่บรรลุตามเป้าหมายที่แท้จริง

(3.3) ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยนักศึกษาในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขา ทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาทุกปัญหานั้นมีผลกระทบต่อการเรียน การปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาทั้งสิ้น อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่ในการให้ความเอาใจใส่ในทุกข์สุขของนักเรียน และคอยให้คำปรึกษา ซึ่งในการนี้อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะในเรื่องของการให้คำปรึกษา (Counseling) ขึ้นพื้นฐาน เพื่อจะทำให้การให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษานั้นเป็นบุคคลสำคัญในการประสานระหว่างตัวนักศึกษากับหน่วยงานต่างๆ ในสถาบันที่ศึกษาอยู่ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาอาจทำได้ ดังนี้

(4.1) เป็นผู้ประสานข้อมูลต่างๆ จากสถาบันมายังนักศึกษา เช่น ประสานกับฝ่ายปกครองในการนำเรื่องกฎระเบียบต่างๆ มาชี้แจงให้ทราบ ทำความเข้าใจและปฏิบัติตาม

(4.2) เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อเป็นการทำความเข้าใจและนำประโยชน์มาสู่นักศึกษาที่อยู่ในความดูแล

(4.3) ทำการติดต่อกับผู้ปกครองเป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมบุตรหลานของเขาขณะอยู่ในสถานศึกษา เป็นตัวแทนของสถาบันในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และสถาบันการศึกษา หากอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีได้ก็จะเป็นแนวทางการร่วมมือกับพัฒนานักศึกษาต่อไป

จากบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่างๆ ให้ความรู้เกี่ยวกับด้านการศึกษาและการประกอบวิชาชีพ รับผิดชอบนักเรียนและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มความสามารถ มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเรื่องความประพฤติกริยามารยาท สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญ

ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ดูแลนักเรียน นักศึกษาจำนวนหนึ่งอย่างใกล้ชิด โดยเป็นเสมือน

1) พ่อ – แม่คนที่ 2 ซึ่งต้องให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจเพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2) ครูทำหน้าที่สั่งสอนให้เป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เก่ง ให้คำแนะนำ เพื่อพัฒนาตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคมอย่างมีความสุข

3) ญาติพี่น้อง คอยดูแลทุกข์สุข ให้ความช่วยเหลือ

4) เพื่อน คอยรับฟัง ร่วมทุกข์ สนับสนุนให้มีความสุข แนะนำตักเตือน มีน้ำใจให้กัน

จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบครูที่ปรึกษา

1) เพื่อให้มีคนที่รู้จักและเข้าใจนักเรียน นักศึกษาแต่ละคนอย่างชัดเจนเกี่ยวกับ

- ภูมิหลังทางบ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมส่วนตัวและรอบด้าน บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยส่วนตัว ฯลฯ

- การเรียน ทั้งอดีต ปัจจุบัน ความฝันในอนาคต

2) เพื่อให้มีคนที่นักเรียน นักศึกษารัก ศรัทธา ไว้วางใจ คอยให้คำปรึกษา

3) เพื่อให้มีคนที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้อง

4) เพื่อช่วยประสาน ทำความเข้าใจ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครูผู้บริหารสถานศึกษาผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา

หน้าที่ความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา มีดังต่อไปนี้

- 1) ให้คำปรึกษา แนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา
- 2) ปฐมนิเทศ นักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบ ให้รู้และเข้าใจในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับ รวมทั้งสวัสดิการและบริการต่างๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียน นักศึกษามีสิทธิขอรับบริการ
- 3) ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา ลงทะเบียนเรียนและหรือลงทะเบียนสอบเทียบความรู้ หรือประสบการณ์การขอเปลี่ยน ขอเพิ่ม และขอถอนรายวิชา
- 4) ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขออนุญาตชำระเงินลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ติดตาม แนะนำ และช่วยแก้ปัญหา พร้อมทั้งรายงานให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ
- 5) จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่างๆ
- 6) ติดตาม ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ในแต่ละระดับแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 7) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 8) แนะนำ หาทางป้องกันและติดตามนักเรียน นักศึกษาที่ขาดเรียน
- 9) ให้ความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนแต่ละภาคเรียนแก่นักเรียนนักศึกษา
- 10) ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ
- 11) ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล และปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
- 12) ประสานงานและให้ความร่วมมือกับ คณะวิชา ศูนย์ และงานต่างๆ ในสถานศึกษา
- 13) เสนอ โครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น
- 14) รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น
- 15) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ขอบข่ายงานของครูที่ปรึกษาที่ต้องดำเนินการ

- 1) รู้จักนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบทุกคน โดยจัดทำและเก็บข้อมูลประวัติส่วนตัวด้านการเรียน และความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา
 - 2) แนะนำ ตักเตือน อบรมนักเรียน นักศึกษา ให้ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาอยู่เสมอ เช่น การแต่งกาย การพูด ลิขสิทธิ์และหน้าที่ในการเป็นนักเรียน นักศึกษา
 - 3) พิจารณา ตรวจสอบ ให้ความเห็นชอบ ในกรณีต่อไปนี้
 - (3.1) การลงทะเบียนรายวิชา
 - (3.2) การผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา
 - (3.3) การลาพักการเรียน
 - (3.4) การขอเปลี่ยน ขอถอน และขอเพิ่มรายวิชา
 - (3.5) การเข้าร่วมกิจกรรม
 - (3.6) อื่นๆ
 - 4) ตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบทุกภาคเรียน
 - 5) ประสานงานกับครู หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างาน ฯลฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาในเรื่องการเรียน
 - 6) ประสานงานกับฝ่ายงานปกครอง และงานแนะแนวฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน
 - 7) รายงานผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
 - 8) ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบในเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัว ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
 - 9) พบนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นประจำ
 - 10) พบปะกับผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษาตามโอกาสอันควร
- จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา
- 1) ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ขวัญและกำลังใจของนักเรียน นักศึกษาอยู่เสมอ ไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักเรียน นักศึกษาโดยไม่เป็นธรรม
 - 2) ต้องรักษาความลับของนักเรียน นักศึกษา
 - 3) ต้องมีความจริงใจและช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่รับผิดชอบ เช่น ลูกหลานของตน

4) การให้คำปรึกษา ควรให้ความเห็นเป็นกลางๆ ไม่วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใดให้นักเรียน นักศึกษาฟังในทางก่อให้เกิดความเสียหายหรือความแตกร้างแก่บุคคลหรือสถาบัน

5) ต้องประพฤติปฏิบัติให้สมกับความเป็นปราชญ์บุคคล ยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนนักศึกษา

ภารกิจที่ครูที่ปรึกษาต้องทำ

1) พบนักเรียน นักศึกษาเป็นประจำ หรือตามที่สถานศึกษากำหนด ในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการเข้าแถวหน้าเสาธง

2) จัดทำสมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา และบันทึกข้อมูลในกลุ่มมือครูที่ปรึกษาอย่างครบถ้วน สมบูรณ์

3) ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและรายงานผลการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และอื่นๆ โดยใช้สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษาหรือเอกสารต่างๆ ให้ผู้ปกครองทราบ

4) ศึกษา ระเบียบ กฎ ข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้คำแนะนำตักเตือนแก่นักเรียน นักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสมหรือประพฤติดีระเบียบต่างๆ เป็นการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

5) ส่งเสริมความดี ความสามารถและคุณธรรมของนักเรียน นักศึกษาโดยการให้ข้อคิดเห็น การอบรม รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้ปฏิบัติเป็นกิจนิสัยเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในช่วงเวลากิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง

6) หาโอกาสไปเยี่ยมบ้านเพื่อพบปะพูดคุยกับผู้ปกครอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

7) ให้ความเห็นในการรับรองความประพฤติ ผลงานดีเด่น ตลอดจนความสามารถพิเศษต่างๆ

8) ปรึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขเมื่อมีปัญหา หรือหาทางป้องกันก่อนเกิดปัญหา

9) เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ แฟ้มสะสมงาน ของนักเรียน นักศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาด้านต่างๆ ที่ควรปฏิบัติ

ด้านวิชาการ

1) ให้คำแนะนำและช่วยวางแผนการเรียนร่วมกับนักเรียน

2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียน การเพิ่ม การถอนรายวิชาและการรักษาสภาพ เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

3) ให้คำแนะนำระเบียบและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน

- 4) ให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคในการเรียนวิชาต่างๆ
- 5) การติดตามความก้าวหน้าผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียน
- 6) ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหาการเรียน
- 7) แนะนำวิธีเรียน การปฏิบัติตนระหว่างเรียน
- 8) ให้คำแนะนำหลักสูตรสาขาวิชาที่เรียน
- 9) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับสูง
- 10) ให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

ด้านระเบียบวินัย

- 1) มีความประพฤติเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- 2) การให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับวินัยและการลงโทษของวิทยาลัย
- 3) การประสานงานกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤตินักเรียน
- 4) ให้คำแนะนำในเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบ
- 5) การแนะนำ ตักเตือน การประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย
- 6) การประสานงานหัวหน้าแผนกวิชา งานปกครอง ในการแก้ไขปัญหาความประพฤติ

นักเรียน

- 7) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินความประพฤตินักเรียน

ด้านสภาพการปรับตัว

- 1) ให้คำแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการสร้างนิสัยที่ดีในการเรียน
- 2) ให้คำแนะนำในเรื่องการพักผ่อนและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- 3) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันภายในและภายนอกวิทยาลัย
- 4) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวในกลุ่มเพื่อน การคบเพื่อน
- 5) กระตุ้นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียน
- 6) ให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาการปรับตัว
- 7) การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวด้านต่างๆ เช่น สุขภาพ ความรัก เป็นต้น

ด้านการพัฒนานักเรียน

- 1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ
- 2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม
- 3) ปลุกฝังให้มีเจตคติที่ดีและการมีความภูมิใจในวิชาชีพของตน
- 4) ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและตระหนักในหน้าที่ของตน

- 5) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมรายปีที่เหมาะสมแก่นักเรียน
- 6) การกระตุ้น สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย
- 7) การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข ปัญหาการทะเลาะวิวาท
- 8) การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- 9) ให้ความรู้ คำแนะนำเรื่องพิษภัยยาเสพติด
- 10) การจัดทำประวัติข้อมูลนักเรียน

ด้านสวัสดิการ

- 1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการขอรับทุนการศึกษา
- 2) ปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำ
- 3) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริการต่างๆ ของวิทยาลัย เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล การผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร ฯลฯ

- 4) ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเพื่อให้นักเรียนได้รับบริการที่มีคุณภาพและรวดเร็ว
- 5) ให้คำแนะนำแหล่งงานและช่วยติดต่อเพื่อสร้างรายได้ระหว่างเรียน
- 6) ประสานกับหัวหน้างาน ครู และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ของนักเรียน
- 7) ให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 8) ให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียนเมื่อมีปัญหาการเงิน

บทบาทของครูที่ปรึกษาด้านกิจกรรม Homeroom

- 1) ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยระหว่างครูที่ปรึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับนักศึกษานในกลุ่มเดียวกัน
- 2) ช่วยให้นักศึกษาได้แนวทางปฏิบัติทั้งด้านการเรียนการปรับตัวในสังคม เป็นการพัฒนาด้านนักศึกษาได้อีกทางหนึ่งที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ
- 3) ช่วยสนับสนุนงานบริหารของวิทยาลัยได้อีกทางหนึ่ง เพราะเป็นช่องทางในการนำข้อปฏิบัติกฎระเบียบของวิทยาลัยมาสู่ตัวนักศึกษาโดยผ่านทางครูที่ปรึกษาขณะเดียวกันวิทยาลัยก็ได้รับความคิดเห็นความต้องการของนักศึกษาโดยผ่านครูที่ปรึกษาอีกเช่นเดียวกัน

การจัดกิจกรรม Homeroom

กิจกรรมโฮมรูมเป็นภารกิจหน้าที่ที่มีความสำคัญและจำเป็นของวิทยาลัยในการจัดดำเนินการเพื่อให้ประสบการณ์แก่นักศึกษานอกจากด้านวิชาการ ด้านวินัยหรือการปกครอง ด้านกิจกรรมและการแนะแนว โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษาตามแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งได้กำหนดสถานที่วันเวลาไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น

การรู้จักเข้าใจตนเองรู้วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวฯ โดยจัดให้มีบรรยากาศเหมือนบ้านมีความคุ้นเคยใกล้ชิดเหมือนสมาชิกครอบครัวเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูม

1) เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษากับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่นใจ เกิดความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและนักศึกษาได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดและแสดงความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ระบายความคับข้องใจ

3) เพื่อให้นักศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์

4) เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ประสบการณ์เพิ่มจากการเรียนปกติ

5) เพื่อให้นักศึกษาได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การเรียน สังคม อารมณ์ให้เกิดความงอกงามอย่างมีบูรณาการ

6) เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถและมีทักษะในการทำงานร่วมกัน เรียนรู้การอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย

7) เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

8) เพื่อให้งานบริหารการศึกษาดำเนินไปด้วยดีให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจให้ความร่วมมือกับวิทยาลัย

หลักในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นต้องยึดหลักที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) วิทยาลัยควรจัดเวลาให้แก่นักศึกษาแล้วให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการและรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อความงอกงามของนักศึกษา

2) ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้งครูที่ปรึกษา ควรมีการเตรียมตัววางแผนล่วงหน้า เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ และจะเป็นการดียิ่งถ้าครูที่ปรึกษาได้มีการวางแผนร่วมกับนักศึกษา เพราะจะทำให้ได้กิจกรรมที่มีความหมายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษาอย่างแท้จริง

3) เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษากับนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด โดยมีสภาพบรรยากาศเหมือนบ้าน มีความเข้าใจกันมีความร่วมมือเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนานักศึกษาไปสู่ความงอกงาม

4) ครูที่ปรึกษาต้องทำตนเป็นผู้เห็นอกเห็นใจ อธิบายชี้แจงและเรียนรู้เกี่ยวกับนักศึกษาให้ความรู้ที่นักศึกษาต้องการกระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถศักยภาพที่มีอยู่ รวมถึงสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกหรือการระบายออกได้

5) ครูที่ปรึกษาควรหาวิธีกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในเวลาโฮมรูม และมอบหมายให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมมีคุณค่าและมีความหมายต่อนักศึกษามากยิ่งขึ้น

6) ไม่ควรใช้วิธีการปาฐกถาการอบรมหรือชี้แจงบ่อยครั้ง ให้พิจารณาตามความจำเป็น เพราะหลักในการจัดกิจกรรมโฮมรูมนั้นต้องให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอภิปรายออกความเห็นและลงมติร่วมกัน ควรใช้วิธีการแนะนำห่มหรือกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาสนใจและเกิดความสนุกสนานบางครั้งครูที่ปรึกษาเป็นเพียงผู้ช่วยควบคุมดำเนินการตลอดจนเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์

7) ครูที่ปรึกษาควรมีสมาคมบันทึกกิจกรรมโฮมรูมประจำวัน และควรบันทึกสรุปความคิดเห็นหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาอภิปรายร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอื่น เพื่อปรับปรุงกิจกรรมโฮมรูมให้เหมาะสมในครั้งต่อไป

8) ครูที่ปรึกษาควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งการเรียนและชีวิตส่วนตัว

9) การจัดกิจกรรมโฮมรูมจะต้องได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้บริหาร และถือว่าโครงการนี้เป็นส่วนสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้กับทั้งนักศึกษาและวิทยาลัย

10) มีการจัดสรรเวลาให้กิจกรรมโฮมรูมอย่างเพียงพอ ซึ่งถ้าจะให้การทำโฮมรูมมีประสิทธิภาพควรใช้เวลาประมาณ 45 นาที และมีความถี่ในการจัดเหมาะสมอาจทำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

11) การคัดเลือกบุคคลทำงานด้านโฮมรูม การที่จะให้ครูรับผิดชอบทำกิจกรรมโฮมรูมนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสม เช่น เป็นผู้มีความประพฤติดีมีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัว มีความสามารถในการทำงานร่วมกับกลุ่ม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะต้องมีการฝึกฝน และต้องคำนึงว่าผู้ได้รับการคัดเลือกมีเวลาให้กับกิจกรรมนั้นหรือไม่

12) การตั้งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมโฮมรูม ควรได้รับการพิจารณาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้อาจมีการจัดอบรมฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

13) การวางโครงการโฮมรูมต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

14) ครูผู้จัดกิจกรรมโฮมรูมต้องมีความรับผิดชอบ การให้ครูที่ปรึกษารับผิดชอบกลุ่มใด ควรให้รับผิดชอบต่อกันไปเพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมติดต่อกันไป การเปลี่ยนครูที่ปรึกษาอาจทำให้ต้องเริ่มต้นใหม่ในการสร้างความสัมพันธ์และการปรับตัว

15) ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการระบบครูที่ปรึกษา และวางโครงการกิจกรรมโฮมรูม ตลอดภาคการศึกษาหรือปีการศึกษา และรวบรวมรายละเอียดของการจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง

16) จำนวนนักศึกษาในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ไม่ควรเกิน 15–20 คน เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้รู้จักและให้ความสนิทสนมสามารถจัดกิจกรรมได้ทั่วถึงและติดตามนักศึกษาได้ทุกระยะจนสำเร็จการศึกษา

สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษาเปรียบเสมือนพ่อ-แม่คนที่สองของนักเรียน นักศึกษา จึงต้องใกล้ชิด รู้จัก และเข้าใจนักเรียนนักศึกษาทุกคน รู้จุดเด่นหรือลักษณะพิเศษของแต่ละคนพร้อมทั้งรู้จุดที่ต้องแก้ไข ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่เก็บความลับของนักเรียน นักศึกษาได้ ทำให้นักเรียน นักศึกษา เชื่อถือและไว้วางใจได้ ครูที่ปรึกษาต้องทำหน้าที่ป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน นักศึกษา อย่างเต็มที่ คือ ให้ความรู้ ให้คำแนะนำในส่วนต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียน นักศึกษา ได้รอดพ้นจากอุปสรรคทางการเรียนต่างๆ รวมถึงเรื่องส่วนตัว ส่วนการแก้ไข หมายถึง เมื่อนักเรียน นักศึกษาพบปัญหาใดๆ จะต้องร่วมมือกันแก้ไขอย่างทันที สำหรับการส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนนักศึกษา คือ การสนับสนุนนักเรียน นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ สิ่งที่ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทั้งหมด ให้ประสบความสำเร็จจบการศึกษาทุกคนนั้น คือ รางวัลชีวิตของครูที่ปรึกษาที่นำภาคภูมิใจ

2.4 แนวคิดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิฑูรย์ วงแหวน (2549, น.9 อ้างถึงใน จุติกรณ์ นิสสัย, 2558, น.13) ได้สรุปความหมายของการดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริมการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และ ปลอดภัยจากสารเสพติด

อานนท์ นนทวัน (2551, น.5) กล่าวถึง ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

จุริรัตน์ มีพันธ์ 2553, น.13) ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของ สถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู มีหลักฐานการทำงานที่ ตรวจสอบได้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด รวมถึงการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ และมีความปลอดภัยในทุกๆ ด้าน สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

ดาวรุ่ง มุกดาภิจ (2554, น.15) ได้สรุปความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือประกอบการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการ ดำเนินงาน ประสานความร่วมมือระหว่างบุคคลภายในและนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาโดยดำเนินงานตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการส่งต่อ

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น.9) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น และครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง นักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไข การส่งต่ออย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการ และสามารถ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมี ขั้นตอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทั้งระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความ สัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครู รวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและ ยั่งยืน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้าน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือผู้เรียน และด้านการส่งต่อผู้เรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551, น.14) กล่าวถึงความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่า ในการปฏิรูปวิชาชีพครูซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะ ที่ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพตามการประกันคุณภาพการศึกษาด้านปัจจัย คือ ครู ที่ระบุใน มาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้อง

กับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแล ผู้เรียนอย่าง สม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือ พัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งดี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือ นักเรียน ในการ ประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีบุคลิกที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพ ดิดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้ โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ในการจัดและพัฒนาการศึกษา

ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการ ประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ

เพ็ญศรี นิตยา (2551, น.12) ได้ให้แนวความคิดว่า ความสำคัญและความจำเป็นของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่าน กระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนแล้ว การ ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากกระแส การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ เปิดรับข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดน ก่อให้เกิดการหลั่งไหลแลกเปลี่ยนของวัฒนธรรมทั่วโลก ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการรับรู้ ความคิด เจตคติ และพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมี มากขึ้น โดยเฉพาะปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในหมู่นักเรียนนักศึกษา ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นที่ นิยมความฟุ่มเฟือยและไม่เหมาะสม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ทั้งในด้านการมีเพศสัมพันธ์ในช่วงอายุ ที่เร็วขึ้น ปัญหาการพนัน ปัญหาการก่ออาชญากรรมที่เกิดจากการควบคุมตัวเองไม่ได้ จากฤทธิ์ของ ยาเสพติด ล้วนกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความสงบสุขของสังคม ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจาก การพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรัก

และเมตตาต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าในสังคมต่อไป

มรุริน แผลงจันทิก (2554, น.9) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้นักเรียนมีปัญหา ซึ่งตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน และสถานศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ โดยใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สุบัน พรเวียง (2557) กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวลความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติทางสังคม

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญและความจำเป็น คือ

- 1) นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านพฤติกรรมให้มีคุณภาพ
- 2) ครูใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียน ข้อมูลสุขภาพของนักเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
- 3) ผู้ปกครองมีการร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) ผู้บริหารวางแผนในการจัดกิจกรรม หรือโครงการเพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่

เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสภาวะกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เติบโตตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่คุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคม

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถร่วมอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

การดำเนินงานทุกอย่างจะต้องมีการตั้งแนวทางวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อเป็นการวางกรอบในการทำงานให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอวัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1) ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยบริหารโรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4) ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน

5) การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544, น.9) ได้สรุปองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เนื่องด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน

2) การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา

3) การส่งเสริมนักเรียน ช่วยในการป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ

4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากมาใช้ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

5) การส่งต่อ เป็นการส่งต่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและเร็วยิ่งขึ้น

กรมสุขภาพจิต (2544, น.19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไข
- 5) การส่งต่อ

องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการดำเนินงาน คือ ครูที่ปรึกษาโดยประสานความร่วมมือกับครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิควิธีการเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความเชื่อมั่น

ดาวรุ่ง มุกดาภิ (2554, น.29) ได้สรุปองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ โดยมีการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียน มีข้อมูล วิธีการ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และช่วยเหลือนักเรียนตรงกับสภาพ และทันการณ์

ทัศนีย์ ไชยเจริญ (2555) กล่าวถึง องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคลมีการดำเนินการโดยการจัดกิจกรรม การออกเยี่ยมบ้าน จากนั้นจึงสรุปผลการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและการสรุปจากระเบียบสะสม

องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาสรุปผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียน ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถผลการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักเรียนตาม ความสนใจ ความถนัดและความสามารถตารางการวางแผนการจัดกิจกรรม โฮมรูมประจำวิชา

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหาสรุปผลการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อภายในและภายนอกสรุปการส่งต่อภายในและภายนอก

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
- 5) การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
- 5) การส่งต่อ

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ใน

การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด นักวิชาการได้ให้ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2546 ข, น.2) ได้ระบุไว้ว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน หรือเกิดได้น้อยที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 ข, น.18) ได้กำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรับข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์; จักรภักดิ์ วงษ์ขวัญเมือง และ รินา โสนนัท (2550, น.25) สรุปการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่ปรึกษา ซึ่งจะต้องทำความรู้จักกับนักเรียนโดยศึกษาข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ได้ข้อมูลมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลด้านความสามารถทางการเรียน ความสามารถพิเศษอื่นๆ ด้านสุขภาพ ตลอดจนด้านครอบครัว ในการศึกษาข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนกระทำได้หลายวิธีตามที่ได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้ยังมีวิธีอื่นๆ ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถศึกษาข้อมูลนักเรียนเพิ่มเติม เช่น การสอบถามจากเพื่อนสนิท จากผู้ใกล้ชิดญาติพี่น้องที่คุ้นเคย หรือบุคคลอื่นที่พบเห็น ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณานักเรียนเพื่อส่งเสริม ป้องกันแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนต่อไป นักเรียนจะได้ทักษะในการดำรงชีวิตที่ดีสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เพ็ญศรี นิตยา (2551, น.35) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบจุดแข็ง จุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายซึ่งต้องเลือกวิธีการ

และเครื่องมือหรือเทคนิคต่างๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

จอร์จัน มีพันธ์ (2553, น.13) ได้กล่าวถึงการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนี้ จัดครูให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มในสัดส่วน ครู:นักเรียน คือ 1: 20-25คน โดยมีทีมประสานกำหนดวิธีการและเครื่องมือรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทีมอบรมวิธีการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคลและมอบหมายให้ครูไปดำเนินการรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล หากข้อมูลที่ได้จากการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคลมีครบถ้วนต่อการนำไปใช้ในการคัดกรองนักเรียน ให้ดำเนินผลการสรุปรายงานผลไปตามลำดับขั้น หากข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับการคัดกรองนักเรียน ให้ทบทวนและปรับวิธีการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม โดยกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น.25) สรุปว่า การรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เพื่อการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ ใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

2) การคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.43) ได้ระบุว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จำนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เกือบตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศที่ไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียน มีการเปลี่ยนแปลงไป

ในทางลบ จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาด้านแต่กรณี

กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจนมีผลกระทบต่อวิถีของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, น.35 อ้างถึงใน จุติกรณ์ นิสสัย, 2558, น.26) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มา จำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2557, น.3) ได้กำหนดไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหามาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหามีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น.26) ได้สรุปเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาด้านแต่กรณี ด้วยการให้ระเบียบวินัย การสังเกต การได้ข้อมูลจากครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องและเพื่อนนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (2556) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว นำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นสถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา การคัดกรองนักเรียน จะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

2) กลุ่มเสี่ยง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัวแสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3) กลุ่มมีปัญหานักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

โรงเรียนบ้านตาขุนวิทยา (2557) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงซึ่งยังไม่มีปัญหาใดๆ ที่ต้องเร่งแก้ไขทันที แต่มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นกลุ่มช่วยเหลือได้ ดังนั้น การเฝ้าระวังการป้องกันจึงมีความสำคัญมากสำหรับกลุ่มเสี่ยง

3) กลุ่มช่วยเหลือกลุ่มปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาอย่างใกล้ชิด และสำหรับนักเรียนบางคนที่มีมากกว่า 1 ปัญหาที่ต้องรับการช่วยเหลือ แต่มีบางเรื่องอยู่ในภาวะเสี่ยงก็จัดว่าเป็นกลุ่มช่วยเหลือ

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาก็เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาก็จะน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ซึ่งครูที่ปรึกษาต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริม และพัฒนานักเรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1) กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2) กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่กรณี

3) กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

3) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและ

หาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วีรพงศ์ เจริญไชย (2552, น.41) กล่าวว่า การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน วิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือแก้ปัญหานักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือที่ตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการ หรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูที่ปรึกษาแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคนได้

พนม เกตุมาน (2557) กล่าวว่า การป้องกันก่อนเกิดปัญหา ได้แก่ การเลี้ยงดูเด็กให้ดีมีพัฒนาการทุกด้าน กลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพดี เมื่อมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้มีความสุขจิตดี การมีครอบครัวที่ดี การมีความสุขทางร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ โรคทางสมองและระบบประสาทการตั้งครรภ์ที่แข็งแรง สิ่งแวดล้อมและชุมชนที่เอื้อเพื่อแผ้วช่วยเหลือนักเรียน ปราศจากอาชญากรรม สารเสพติด และการทำร้ายต่อกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระบุรี เขต 2 (2557, น.3) ได้กำหนดไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกันการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่มีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ

- 1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
- 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง การดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง การจัด กิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหาหากล้ากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- (1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม
 - (2) การเยี่ยมบ้าน
 - (3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)
 - (4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

กรมสุขภาพจิต (2546 ข, น.18) ได้ระบุไว้ว่า กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อการส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริม ความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์; จักรภัฒน์ วงษ์ขวัญเมือง และ รินา โสนันทะ (2550, น.28) การส่งเสริมนักเรียน เป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาให้มีคุณภาพ ตามความคาดหวังของโรงเรียนและชุมชนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า การดำเนินงานจะมีกิจกรรมที่เป็นกระบวนการ โดยครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง และระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง โดยมีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัด

ประชุมผู้ปกครอง พุดถึงสภาพรวมของนักเรียนในด้านดี ความประทับใจทั้งด้านการเรียน ความประพฤติ ความมีน้ำใจ และอื่นๆ ดำเนินกิจกรรมที่โรงเรียนหรือที่ครูที่ปรึกษากำหนด เพื่อส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน หากผู้ปกครองมีความพร้อมในการนำกิจกรรม ก็ให้ผู้ปกครองเป็นผู้ดำเนินการ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก เอื้อให้การประชุมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ กำหนดไว้และประเมินผลการจัดกิจกรรมสรุปและบันทึกหลักฐานการประชุม โดยใช้เวลาประมาณ ครั้งละ 1-3 ชั่วโมง หลังเลิกเรียนในวันปกติหรือสถานศึกษาอาจจัดประชุมในวันเสาร์-อาทิตย์ได้ตามความเหมาะสม

การสรุปและบันทึกหลักฐานจะมีประโยชน์หลายประการ อาทิจะเป็นข้อมูลในการวางแผนประชุมครั้งต่อไป เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู โรงเรียนและชุมชน และเป็นหลักฐานอ้างอิงในโอกาสต่างๆ

ชัยสมร กชนทร์เดชา (2552, น.53) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมโฮมรูมไว้ ดังนี้ การดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา การตั้งจุดมุ่งหมายควรเกิดจากการพิจารณาร่วมกันจากคณะทำงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เวลาที่เหมาะสมประมาณ 45 นาที/สัปดาห์

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวถึงการใช้กิจกรรมโฮมรูมเพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียน ว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่โรงเรียนชั้นพื้นฐานในต่างประเทศนิยมนำมาใช้ในการช่วยเหลือดูแลเด็กในเรื่องต่างๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้และชีวิตทุกด้าน โดยมีผลการประเมินยืนยันถึงข้อดีของการใช้กิจกรรมโฮมรูมจากโรงเรียนหลายแห่งว่า สามารถช่วยลดปัญหาและช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดีขึ้น

รูปแบบของกิจกรรมโฮมรูม สามารถจัดได้หลากหลายไม่เพียงแค่นั้นในลักษณะการพูดคุยโต้ตอบกันของครูและนักเรียนเท่านั้น หากยังสามารถจัดในลักษณะเกมส์ การแสดงละคร หรือการลงมือฝึกปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้ลึกซึ้งขึ้น และเกิดความสนุกสนาน ส่วนประเด็นในการพูดคุยนั้นทั้งครูและนักเรียนสามารถช่วยกันกำหนดได้กว้างขวางตามความสนใจ ความจำเป็น และสอดคล้องกับประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญของการจัดโฮมรูม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะ การปรับตัวและ

การวางแผนชีวิต ช่วยส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษารู้จัก นักเรียนมากขึ้น ซึ่งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

กรมสุขภาพจิต (2546 ข, น.20) ได้ระบุไว้ว่า การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการประชุมปะกัันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่จากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน แนวดำเนินการ ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้การรายงานสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือให้มากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.48) ได้ระบุข้อควรตระหนักในการดำเนินกิจกรรมผู้ปกครองชั้นเรียน ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียน หรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย เอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศัภยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

มธุริน แผลงจันทิก (2554, น.29 อ้างถึงใน จุติกรณั นิสสัย, 2558, น.31) สรุปว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2557) กล่าวถึงการส่งเสริมนักเรียนว่าการเสริมลักษณะเด่น โดยฝึกความสามารถด้านอื่นไปพร้อมกันแต่ละคน มีจุดเด่น ความชอบ ความถนัดแตกต่างกัน แต่ก็ยังมีส่วนที่ต้องส่งเสริมด้านอื่นอีก ดังนั้น การเลือกกิจกรรมเฉพาะจนเกิดการเรียนรูู้ เช่น การเรียนพิเศษ การเรียนเปียโน คอมพิวเตอร์ ฝึกพูดภาษา ทำกับข้าว ว่ายน้ำ จะฝึกได้สั้นๆ เช่น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่สม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความสามารถเกิดขึ้นในระยะยาวได้ แต่จะได้

เพื่อนหรือต้องปรับตัวเข้ากับคนอื่นน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าค่ายฤดูร้อนระยะยาว ที่เน้นการอยู่ร่วมกับคนอื่น ช่วยตัวเอง ต้องตัดสินใจ ได้ตัดสินใจ ผจญภัย ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จะช่วยพัฒนาทักษะในด้านอารมณ์ การปรับตัวและการเข้าสังคม ได้จริงจัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ การส่งเสริมพัฒนา นักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรม หลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรม โฮมรูม
- 2) การเยี่ยมบ้าน
- 3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย ถือเป็นกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

5) การส่งต่อเรียน

กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์; จักรภักดิ์ วงษ์ขวัญเมือง และ รินา โสนันทะ (2550, น.32) กล่าวว่ากระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจมีบางกรณีที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านต่อไป หรือกรณีที่มีเด็กที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ฯลฯ ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ
นักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาและความต้องการของนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครู
ประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2) การส่งต่อกายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยัง
ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ในกรณีที่ปัญหาต้องช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด หรือต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะทาง
สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยาก
ต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อน
หรือรุนแรง เป็นต้น แนวทางพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา การส่งนักเรียนไปพบครูอื่นๆ
เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้นมีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

(2.1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะ
ดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

(2.2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบ
แล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น

(2.3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวกับความรู้สึก ความ
ซับซ้อนของสภาพจิตที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควร
พิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

แนวทางการดำเนินการส่งต่อนักเรียน

1) ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า

2) สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือ
ที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึก
การส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่
สร้างสรรค์ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น

4) ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบครูที่ช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้
เรียบร้อย

5) ติดตามผลการช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

จุดประสงค์ในการส่งต่อนักเรียน

1) เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน

2) เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมาทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3) เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสะดวกสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

4) รับรู้ วัน เวลา สถานที่ ที่พบกกัน

5) เพื่อรับทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตัวนักเรียน การส่งต่อเป็นวิธีการสุดท้ายที่ครูที่ปรึกษาพึงกระทำอย่างด่วนส่งต่อ เพราะนักเรียนจะให้ความไว้วางใจครูที่ปรึกษามากกว่าผู้อื่น การส่งต่ออาจจะเป็นการสร้างปัญหาได้ ฉะนั้นครูที่ปรึกษาจะกระทำการส่งต่อ เมื่อปัญหานั้นไม่สามารถแก้ไขหรือช่วยเหลือได้จริง ถ้าจำเป็นต้องส่งต่อก็ควรกระทำโดยมิให้นักเรียนคิดว่าตนเองผิดหรือถูกทอดทิ้ง

โสพิศ ดินราช (2551, น.23) ได้สรุปว่า การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกรณีมีปัญหาของนักเรียนยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.21-22) ได้ระบุไว้ว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการแก้ปัญหา อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการความช่วยเหลือ นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่ให้การช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น การส่งต่อภายในหากส่งไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง จะเป็นการแก้ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมซ้ำซ้อนหรือรุนแรง แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลือก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนหรือการส่งต่อนักเรียนนั้น ซึ่งในบางกรณีครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

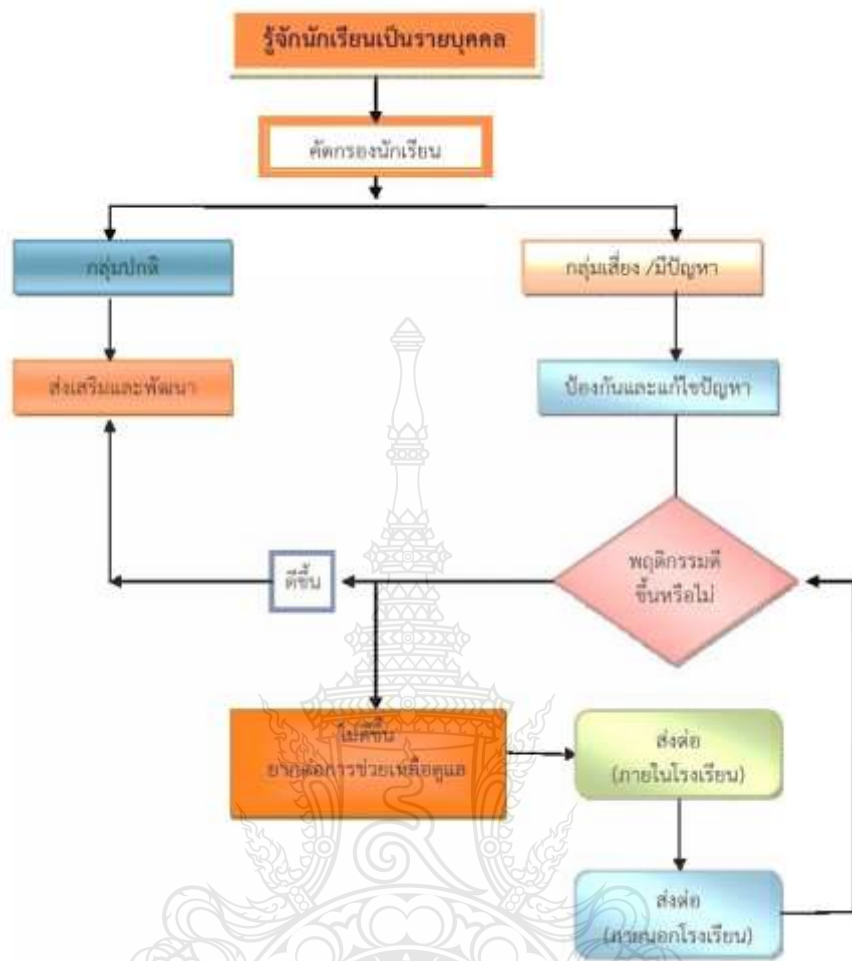
มรุริน แผลงจันทิก (2554, น.32) ได้สรุปว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียนในกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมี พฤติกรรมไม่ดีขึ้นมี 2 แบบ ครูที่ปรึกษาพิจารณาส่งนักเรียนต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา และผู้ปกครองของโรงเรียน กรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมี พฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง จะเป็นการ แก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก และปัญหา พฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสาน การทำงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีปัญหา มีพฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้น โดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือ และการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาของนักเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง ซึ่งการส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1) การส่งต่อภายใน หมายถึง ครูที่ปรึกษาส่งนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือต่อไปยัง ครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรืองานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่าง เป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณี ยากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

2) การส่งต่อภายนอก หมายถึง การส่งนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ ไปให้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของ โรงเรียนโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อ และมีการติดต่อรับทราบการช่วยเหลือ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง



ภาพที่ 2.3 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาของครูที่ปรึกษา

2.5 แนวคิด และบริบทสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) หรือ กรมอาชีวศึกษา (เดิม) เป็นหนึ่งในห้าหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานการศึกษาในด้านการอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพ มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม อาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ.2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษา 2 ประเภท คือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และ โรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ

ในปี พ.ศ.2453 ได้จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรก คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ปี พ.ศ.2456 จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ.2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2475 กำหนดว่าวิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยการ เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรม และอุตสาหกรรมต่างๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2479 ได้ปรากฏคำว่าอาชีวศึกษา เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษาขั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจากโรงเรียนสามัญศึกษาของทุกระดับประโยค

พ.ศ.2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) ในปัจจุบัน ให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ และกรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ

พ.ศ.2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2484 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2484 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม 2484 กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมวิชาการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษา จึงได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484

ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2559 ราชกิจจานุเบกษา ได้ทำการเผยแพร่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 8/2559 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้โอนอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หรือ สช. ในส่วนที่ดูแลการอาชีวศึกษา ให้มาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลทำให้การอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนถูกควบรวมเข้าด้วยกัน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2559

ความหมายของการอาชีวศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525, น.899) ได้ให้ความหมายอาชีวะไว้ ดังนี้

อาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีวิตการทำมาหากิน งานที่ทำประจำเพื่อเลี้ยงชีพ และคำว่าอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางช่างฝีมือ

บุศรินทร์ ปัทมาคม (2527, น.34) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การให้พื้นฐานวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความชำนาญในการที่จะให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจ

วิรัช กมุทมาศ (2527, น.49) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพเป็นหลักฐานในอนาคต และเพื่อช่วยผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้วให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพของตน หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, น.13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอาชีวศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอาชีวศึกษาจึงเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรม ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมทั้งความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต การแปรรูปและการจำหน่าย จากความหมายของนักวิชาการ

สรุปได้ว่า อาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่ให้ความรู้พื้นฐานด้านวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความชำนาญโดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับการศึกษา หรือฝึกอบรม ได้มีสมรรถภาพในการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้มีความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยผู้ที่มีอาชีพอยู่แล้วให้มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานของตน หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ที่ดีกว่าเดิม ตลอดจนเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล

การจัดการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

มาตรา 20 การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้ จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

(2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

(3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
- (2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
- (3) ปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้น เพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ 15 ปี

(พ.ศ. 2555 - 2569)

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ทั้งในด้าน

1) สารสนเทศสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

2) ให้มีความสำคัญกับครู และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการ โดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

4) เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนของ การตั้งรับและเชิงรุกได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

ในการนี้คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนา ประกอบด้วย 4 นโยบาย 10 ยุทธศาสตร์ 28 กลยุทธ์ และโครงการ 93 โครงการ

นโยบายที่ 1 : มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

เป้าหมาย : ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้ บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล

กลยุทธ์ ที่ 1 ผลิตและพัฒนากำลังคนให้ มี สมรรถนะ ได้ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล

โครงการสำคัญ

1) โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพภายในประเทศ

(1) ระดับจังหวัด

(2) ระดับกลุ่มจังหวัด

(3) ระดับกลุ่มอุตสาหกรรม / กลุ่มอาชีพ

2) โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตามกรอบความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล

3) โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย ระยะ 15 ปี (ปีการศึกษา 2555 – 2569) ระยะที่ 1 2555 - 2561 (60:40) ระยะที่ 2 2562 - 2569 (70:30)

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี

โครงการสำคัญ

1) โครงการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและสถานประกอบการในกลุ่มจังหวัด

2) โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากล

3) โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดการอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือ ผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

โครงการสำคัญ

1) โครงการพัฒนาหลักสูตรทวิภาคี ให้ สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการ โดยเฉพาะ SME ภายใต้วีความร่วมมือกับสถานประกอบการ

2) โครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ระดับจังหวัด

3) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชน

โครงการสำคัญ

1) โครงการส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ ระหว่างเรียนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียน และลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

2) โครงการพัฒนาระบบการแนะแนวอาชีพเชิงรุกเพื่อให้สามารถเข้าถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) โครงการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ภาพลักษณ์เชิงคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาที่จะสร้างให้เกิด การศึกษาเพื่ออาชีพ คือ ดวงประทีปส่องชีวิต ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่มั่นคง

4) โครงการสร้างภาพยนตร์ เพื่อประชาสัมพันธ์ และปรับภาพลักษณ์เกี่ยวกับวิถีชีวิตชาวอาชีวศึกษาเชิงสร้างสรรค์

5) โครงการส่งเสริมคนดีศรีอาชีวะ

6) โครงการเยาวชนอาชีวะสัมพันธ์ ร่วมสร้างสรรค์สังคม

7) โครงการอาชีวะอาสา เพื่อพัฒนาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีวศึกษาให้กับกลุ่ม
ผู้อยู่นอกระบบ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา ให้สามารถสร้างงาน
สร้างรายได้

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับรายได้ของชุมชน
- 2) โครงการฝึกอาชีพระยะสั้นตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
ตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และผู้อยู่นอกระบบ

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการเทียบโอนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อให้คุณวุฒิทางการศึกษา
- 2) โครงการอบรมฝึกอาชีพร่วมกับหน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ
- 3) โครงการฝึกอาชีพร่วมกับผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายยุทธศาสตร์
- 4) โครงการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการ สูงอายุผู้ด้อยโอกาส

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนอบรมวิชาชีพเพื่อการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้าง
อาชีพใหม่สำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการฝึกอบรมฝีมือแรงงานเพื่อสร้างหรือเปลี่ยนอาชีพที่ตรงกับความต้องการของ
ตลาดแรงงาน
- 2) โครงการอบรมยกระดับฝีมือแรงงานหลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นไปตามสมรรถนะของกรอบคุณวุฒิ
วิชาชีพ

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพโดยความ
ร่วมมือกับสถานประกอบการ
- 2) โครงการพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ให้ตรงกับ
สมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพตรงตามคุณวุฒิวิชาชีพ

โครงการสำคัญ

1) โครงการพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานประกอบการ

2) โครงการฝึกอบรมพัฒนาคณะกรรมการผู้ประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างระบบการจูงใจให้เกิดการตัดสินใจเข้าศึกษาต่ออาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาต่ออาชีวศึกษา

โครงการสำคัญ

1) โครงการพัฒนาหลักเกณฑ์ เพื่อให้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาจัดสรรเงินกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษา 100% ในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน

2) โครงการสนับสนุนด้านทุนการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักและแหล่งรองรับงาน

กลยุทธ์ที่ 2 จัดหาแหล่งเงินสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้ ที่สนใจและคนเก่งได้ศึกษาในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โครงการสำคัญ

1) โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาจากภายนอกสถานศึกษา

2) โครงการจัดหาแหล่งเงินทุนการศึกษาในสถานศึกษา

3) โครงการสนับสนุนเครื่องมือประจำตัวพื้นฐานตามวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพอิสระหลังจบการศึกษา สร้างความมั่นคงในชีวิต

โครงการสำคัญ

1) โครงการแนะแนวเส้นทางความก้าวหน้าเพื่อการประกอบอาชีพ (Career Path)

2) โครงการกองทุนตั้งตัวอาชีวศึกษา

3) โครงการเฝ้าแก่น้อย

กลยุทธ์ที่ 4 มาตรการทางด้านภาษีอากรเพื่อการจูงใจให้สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา

โครงการสำคัญ

1) โครงการศึกษาการสร้างแรงจูงใจ ทางด้านมาตรการภาษี อากรให้แก่ภาคเอกชน/สถานประกอบการในการร่วมจัดการอาชีวศึกษา

นโยบายที่ 2 : พัฒนาปริมาณและคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

เป้าหมาย : 1) มีปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา พอเพียงต่อการจัดการศึกษาระดับ ปวช. ระดับ ปวส. และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ และการฝึกอบรมวิชาชีพ

2) พัฒนาคู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากภาครัฐ

โครงการสำคัญ

1) โครงการขออัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการให้พอเพียง

2) โครงการขอรับงบประมาณค่าจ้างชั่วคราวครูและเจ้าหน้าที่

3) โครงการครูทายาทครูวิชาชีพ (ขอทุนการศึกษาและอัตราบรรจุแต่งตั้งครูวิชาชีพพันธุ์ใหม่ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่ระดับ ปวช., ปวส. และ ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ)

กลยุทธ์ที่ 2 การสนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากภาคเอกชนและชุมชน

โครงการสำคัญ

1) โครงการเชิญครูเกษียณอายุราชการเป็นครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ

2) โครงการสร้างระบบเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการเป็นครูพิเศษ อาจารย์พิเศษ

3) โครงการครูพิเศษจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านและผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรมและการปฏิบัติงาน

โครงการสำคัญ

1) โครงการรัฐจัดทุนการศึกษาต่อปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

2) โครงการรัฐจัดทุนการฝึกอบรมเทคโนโลยีใหม่ทั้งในประเทศและต่างประเทศในสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

3) โครงการกำหนดมาตรการให้ครูวิชาชีพได้มีการพัฒนาสมรรถนะและประสบการณ์ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4) โครงการกำหนดมาตรการให้ มีการนำผลสัมฤทธิ์ที่เกิดต่อผู้เรียน ไปใช้ในการพิจารณา
ความคิดความชอบ เลื่อนขั้นเงินเดือน ให้ค่าตอบแทน การขอมิและเลื่อนวิทยฐานะ

5) โครงการจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ในสถาบันการอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษา

โครงการสำคัญ

1) โครงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษา (ทำหน้าที่พัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน)

2) โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

3) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน

4) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของศึกษานิเทศก์ในการนิเทศ

5) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษา

6) โครงการพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษ

7) โครงการพัฒนาคณาจารย์ในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

8) โครงการพัฒนาศักยภาพในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

9) โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำตำรา เอกสารที่ใช้ในการเรียนการสอน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างโอกาสและความร่วมมือในการสร้างเสริมคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาครัฐ

โครงการสำคัญ

1) โครงการปรับบทบาทหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้รับผิดชอบสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและของเอกชน

2) โครงการร่วมกับคุรุสภากำหนดมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ (กำหนดมาตรฐานในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูวิชาชีพใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษา)

3) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.กำหนดมาตรฐานตำแหน่งมาตรฐานวิทยฐานะสำหรับครูวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาและศึกษานิเทศก์ด้านอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ

4) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.และกระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานชั่วโมงการสอนขั้นต่ำและขั้นสูงของครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งครูวิชาสามัญและครูวิชาชีพ

5) โครงการร่วมกับสำนักงาน ก.ค.ศ.ปรับปรุง กฎ ระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการบรรจุ แต่งตั้ง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ด้านวิชาชีพ เป็นครูวิชาชีพและคณาจารย์ โดย กำหนดอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทนตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
 - 2) โครงการกำหนดหลักเกณฑ์ ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ
 - 3) โครงการความร่วมมือด้านวิชาการกับภาคเอกชนโดยใช้มาตรการด้านภาษีอากรเป็นแรงจูงใจ
 - 4) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาระหว่างภาคเอกชน ชุมชนและสถานศึกษา
 - 5) โครงการพัฒนาความยั่งยืนของภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 6) โครงการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งประดิษฐ์ชุมชนสู่อุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์
- นโยบายที่ 3 : พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ใหม่

เป้าหมาย : สถานศึกษาของอาชีวศึกษามีมาตรฐานในด้านการจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา สถานประกอบการทั้งภายในและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาของอาชีวศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับปวช., ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ และเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชาชีพและฝึกอบรมวิชาชีพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างและเครือข่ายการเรียนรู้

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการส่งเสริมความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- 2) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและใช้ ทรัพยากรร่วมกัน
- 3) โครงการส่งเสริมความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายภายใต้ข้อมูล และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการบริหาร

โครงการสำคัญ

1) โครงการบริหารจัดการ ตามเกณฑ์ คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมีธรรมาภิบาล โดย
ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือการบริหารจัดการ

3) โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ
ภายนอก

4) โครงการพัฒนาศูนย์วิทยบริการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย

กลยุทธ์ที่ 3 ร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอนระดับ ปวช., ปวส. และปริญญาตรี
สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โครงการสำคัญ

1) โครงการร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการ
สอนระดับปวช., ปวส. และปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 4 เร่งรัดการจัดเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน
ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

โครงการสำคัญ

1) โครงการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี
สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

2) โครงการจัดหาแหล่งสนับสนุนจากต่างประเทศ

3) โครงการพัฒนาและเพิ่มจำนวนบุคลากรให้ขึ้นไปตามมาตรฐานของการจัดการเรียน
การสอนระดับอุดมศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนานักวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษาภายใต้ความ
ร่วมมือกับสถานประกอบการ และชุมชน

โครงการสำคัญ

1) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการด้านการวิจัย

2) โครงการผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการของสถานประกอบการ
และชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 1 เจริญแสวงหาความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการและสถานศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ
- 2) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บุคลากรระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ
- 3) โครงการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ
- 4) โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา ทั้งภายในและต่างประเทศ
- 5) โครงการให้ทุนสัมมนาวิชาการ ประชุมวิชาการ

นโยบายที่ 4 : การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

เป้าหมาย : ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะการบริหารอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผู้บริหาร

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการพัฒนาผู้บริหาร โดยฝึกประสบการณ์จริง (On the Job Training)
- 2) โครงการฝึกอบรมวิชาการด้านการบริหารสถานศึกษา
- 3) โครงการฝึกอบรม ICT เพื่อการบริหาร

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ

โครงการสำคัญ

1. โครงการจัดการระบบต้นศูนย์ ข้อมูลเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการจัดการระบบต้นศูนย์ ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษา

โครงการสำคัญ

- 1) โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวตามประเภทสาขาวิชา
- 2) โครงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร
- 3) โครงการการวิเคราะห์งบประมาณการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษา หรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษา หรือสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา 54 สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณี
- 2) การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

ข้อมูลพื้นฐาน วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด ปทุมธานี

วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี

ปรัชญา

"หมั่นฝึกฝีมือ ยึดถือวินัย ใฝ่คุณธรรม สัมพันธชุมชน พัฒนาคนสู่เทคโนโลยี"

วิสัยทัศน์

"วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานีมุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานระดับสากลตรงความต้องการของตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ"

พันธกิจ

- 1) จัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี
- 2) ส่งเสริมบริการวิชาชีพและจัดฝึกอบรมแก่ชุมชน
- 3) วิจัย สร้างนวัตกรรม
- 4) สร้างระบบบริหารจัดการ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ

เป้าประสงค์

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรู้ และมีทักษะวิชาชีพได้มาตรฐานระดับสากลเป็นที่ยอมรับของสังคม มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับอาเซียน

- 2) ชุมชน ประชาชน ได้รับการส่งเสริม การพัฒนาอาชีพและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
- 3) วิจัย สร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอาชีพ
- 4) วิทยาลัยมีการบริหารจัดการผ่านเกณฑ์ให้ได้มาตรฐานการประกันคุณภาพ ระดับแผนก วิชา เกณฑ์การประเมินภายในโดยต้นสังกัด (สอศ.) เกณฑ์การประเมินภายนอก (สมศ.) เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอน และการจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อัตลักษณ์

ทักษะดี มีใจบริการ

เอกลักษณ์

เป็นเลิศทางวิชาชีพ

การจัดการศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี จัดการศึกษาในสายอาชีพ 3 หลักสูตร คือ

1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาเป็นเวลา 3 ปี

2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาเป็นเวลา 2 ปี

3) หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี(ต่อเนื่อง) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. หรือเป็นนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ในปีการศึกษา 2558

ระบบการเรียนการสอน มี 3 ระบบ คือ

1) ในระบบ คือ ระบบที่ผู้เรียนจะศึกษาภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติในสถานศึกษาตลอดหลักสูตร

2) นอกกระบบ คือ ระบบที่ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ทำงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษามาเทียบโอนรายวิชาตามหลักสูตร

3) ระบบทวิภาคี คือ ระบบที่ผู้เรียนจะศึกษาภาคทฤษฎีและปฏิบัติงานขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาและปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

ประเภทวิชาที่เปิดสอนมี 4 ประเภท คือ

1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

3) ประเภทวิชาคหกรรม

4) ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
สาขาวิชาที่เปิดสอน

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- 1) เครื่องกล
- 2) เครื่องมือกลและซ่อมบำรุง
- 3) โลหะการ
- 4) เทคนิคการผลิต
- 5) ไฟฟ้ากำลัง
- 6) อิเล็กทรอนิกส์
- 7) เครื่องมือวัดและควบคุม
- 8) การก่อสร้างและโยธา

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- 1) การบัญชี
- 2) การขาย
- 3) การเลขานุการ
- 4) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 5) การตลาด
- 6) ธุรกิจค้าปลีก
- 7) ธุรกิจซูเปอร์เซ็นเตอร์
- 8) การจัดการทั่วไป
- 9) การจัดการโลจิสติกส์

ประเภทวิชาคหกรรม

- 1) คหกรรมศาสตร์
- 2) แฟชั่นและสิ่งทอ
- 3) อาหารและโภชนาการ

ประเภทวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- 1) การโรงแรมและการท่องเที่ยว

วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี

ปรัชญา

“วิชาดี ฝีมือเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม นำสังคม”

วิชาดี มีความรู้ ความสามารถ ทางหลักวิชาการในสาขาวิชาชีพ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง สามารถผสมผสานองค์ความรู้ทั้งปวง เพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ

ฝีมือเยี่ยม มีความสามารถในการปฏิบัติงาน และสร้างสรรค์พัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

เปี่ยมคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้อื่น และมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

นำสังคม เป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างในการนำความรู้ และเทคโนโลยีมาสร้างสรรค์ และพัฒนาวิชาชีพของตนและสังคม

วิสัยทัศน์

จัดการศึกษา และพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณธรรม คุณภาพ ได้มาตรฐานระดับ

สากล

พันธกิจ

- 1) จัดและส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน
- 2) สร้างความร่วมมือสถานประกอบการทุกภาคส่วนในการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรม

วิชาชีพ

- 3) วิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอาชีพ

อัตลักษณ์

“มีจิตอาสาพัฒนาฝีมือ”

เอกลักษณ์

“การบริการชุมชนด้านวิชาชีพ”

กลยุทธ์และมาตรการของสถานศึกษา

กลยุทธ์

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตนักเรียน/นักศึกษาของสถานศึกษา
- 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนและประสิทธิผลให้ได้ประโยชน์สูงสุด
- 3) พัฒนากิจกรรมผู้เรียนให้เป็นระบบแบบยั่งยืน
- 4) ส่งเสริมการบริการวิชาชีพสู่สังคม

- 5) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาทางวิชาการ
- 6) สร้างระบบงานประกันคุณภาพ
- 7) เสริมสร้างความรู้ด้านวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี
- 8) เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการด้วยระบบสารสนเทศ
- 9) สร้างชื่อเสียงสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในชุมชนภูมิภาคและประเทศในระดับ

อาเซียน

มาตรการ

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 2) พัฒนาคู่มือ การสอน และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการรายวิชา
- 3) การบริการวิชาชีพสู่ชุมชน
- 4) คนดีศรีอาชีวะ
- 5) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
- 6) ส่งเสริมและพัฒนาการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาลงสู่แผนกวิชา

ครู และบุคลากรทางการศึกษา

- 7) ส่งเสริมงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ ทุนยนต์ และโครงการวิทยาศาสตร์

- 8) พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย สอดคล้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

- 9) พัฒนาระบบบริหารจัดการและความเสี่ยงภายในสถานศึกษา

ระบบการเรียนการสอน มี 3 ระบบ คือ

- 1) ในระบบ คือ ระบบที่ผู้เรียนจะศึกษาภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติในสถานศึกษาตลอด

หลักสูตร

- 2) นอกกระบบ คือ ระบบที่ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ทำงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษามาเทียบโอนรายวิชาตามหลักสูตร

- 3) ระบบทวิภาคี คือ ระบบที่ผู้เรียนจะศึกษาภาคทฤษฎีและปฏิบัติงานขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาและปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

ประเภทวิชาที่เปิดสอนมี 2 ประเภท คือ

- 1) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- 2) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขาวิชาที่เปิดสอน

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- 1) ยานยนต์
- 2) ไฟฟ้ากำลัง
- 3) อิเล็กทรอนิกส์
- 4) การก่อสร้าง

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- 1) การบัญชี
- 2) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 3) ธุรกิจค้าปลีก

วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี

ปรัชญา

เป็นสถาบันสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาชีพ

วิสัยทัศน์

พัฒนา สมรรถนะกำลัง คู่สากล

พันธกิจ

มีการจัดการฝึกอบรม การศึกษาด้านการเกษตร อุตสาหกรรมบริการ วิจัยพัฒนา ถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริการสังคมโดยร่วมมือกับเครือข่าย ทั้งในและต่างประเทศ

การจัดการศึกษา

ดำเนินการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการฝึกอบรมระยะสั้น การจัดการศึกษาในระบบเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพในสถานศึกษา เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า และเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) สำหรับการจัดการศึกษานักศึกษาภาคปกติ และสำหรับบุคคลที่มีหน้าที่ที่ต้องการปรับวุฒิการศึกษาโดยการเรียน และสามารถเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้ในบางรายวิชา วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี นอกจากจัดการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแล้ว ได้จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เช่น สาขางานเกษตรทั่วไป สาขางานช่างเกษตร สาขางานยานยนต์ สาขางานสำรวจ สาขางานไฟฟ้ากำลัง สาขางานการบัญชี สาขางานการขาย สาขางานคอมพิวเตอร์

ธุรกิจ สาขาวิชาช่างกลเกษตร สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ และ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ดำเนินการจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น วิชาชีพเฉพาะทาง และ หลักสูตรความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ

ความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการ วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี ได้ติดต่อขอนำนักศึกษาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการ และหน่วยงานเอกชนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรง จัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการในประเทศ อาทิ บริษัทสยามคูโบต้า อุตสาหกรรม จำกัด, บริษัทเซฟสกิน จำกัด และ บริษัทดัชมิลล์ จำกัด และร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ ประเทศอิสราเอล นิวซีแลนด์ แคนาดา เนปาล พม่า และ เวียดนาม เป็นต้น นอกเหนือจากสถานประกอบการแล้ว วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานีให้การสนับสนุนกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน ในการพัฒนาการศึกษาและอาชีพให้กับบุคลากร เช่น ทหารจากกระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

การฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะทาง

หลักสูตรวิชาชีพเฉพาะทาง หรือหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้น สามารถปรับเข้าสู่ การศึกษาในระบบได้ด้วยการสะสมหน่วยกิต ถ่ายโอนผลการเรียนและเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ นอกจากจัดหลักสูตรเฉพาะทางในประเทศแล้ว ยังให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศพม่า เนปาล และประเทศอื่นๆ โดยร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดหลักสูตร เรียนรู้และปฏิบัติจริงในโรงงาน ตลอดจนหลักสูตรทางด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษา เกาหลี และ ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ให้กับผู้ที่เดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศ

การบริการสังคม

เพื่อการสนับสนุนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ขณะเดียวกันชุมชนมีโอกาสเข้ารับ บริการ การบริการสังคม มีลักษณะหลายรูปแบบการจัดฝึกอาชีพหรือฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ฝึกอบรม 108 อาชีพ ให้กับประชาชนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สาธารณชน ได้แก่ การจัดงาน เทคโนโลยีเครื่องจักรกลผลิตปุ๋ยอินทรีย์ งานเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เปิดศูนย์ ช่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-it Center) ให้บริการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกลเกษตร ให้ คำปรึกษาด้านต่างๆ โดยดำเนินการต่างๆ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในส่วนของชุมชน ท้องถิ่น ได้ให้บริการนำเครื่องจักรกลช่วยพัฒนาชุมชน วัด ส่วนราชการ หรือ ตามที่ได้รับการขอความ ช่วยเหลือ ตลอดจนเปิดศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-it Center) เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องการ บำรุงรักษา การซ่อมบำรุงเบื้องต้น และการยืดอายุการใช้งาน เครื่องมือ เครื่องจักร ในการประกอบ

อาชีพ และอุปกรณ์ดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์และความเชื่อมั่น
มีความสามารถ มีความพร้อมในการออกไปปฏิบัติงานในชุมชน

ธุรกิจบริการ ให้บริการห้องประชุมสัมมนา ห้องจัดเลี้ยง ห้องพัก และร้านจำหน่ายสินค้า
ผลผลิตทางการเกษตร

วิจัยและพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

จัดทำและเผยแพร่งานวิจัย นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ รวมทั้งร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ใน
การดำเนินการวิจัยเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน

สาขาวิชาที่เปิดสอน

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- 1) สาขายานยนต์
- 2) ไฟฟ้ากำลัง
- 3) เครื่องจักรกลเกษตร

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- 1) การบัญชี
- 2) คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- 3) การโรงแรม

ประเภทวิชาเกษตรทั่วไป

- 1) พืชศาสตร์

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพร ไชยแสง (2547 อ้างถึงใน จุติกรณ์ นิสสัย, 2558, น.43) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อยู่ในระดับดีมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริมและ
พัฒนานักเรียน รองลงมาได้แก่ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ
ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียน

ชยานนท์ มูลพิมพ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

ศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือ การส่งเสริมนักเรียน การคัด กรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

อานนท์ นนทวัน (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนมัธยมภูษังพัฒน์เนวิทย์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยม ภูษังพัฒน์เนวิทย์ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการพัฒนานักเรียน นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เกิดจาก บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอน และวิธีการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ภายใต้กลยุทธ์นี้เทศภายใน

รุจิราภรณ์ คำศิลา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดกรอง นักเรียนมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ

อินทิรา ฮวดเจริญ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกระบวนการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหาในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียน 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามตำแหน่งการดำเนินงาน พบว่าโดยภาพรวมและราย ด้านทุกด้าน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันตามตำแหน่งการดำเนินงานที่

ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียนพบว่า โดยภาพรวมและด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการส่งเสริมนักเรียนแตกต่างกันตามขนาดโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาวลิต จินดารัตน์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งของ บุคลากรในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 ท่าน พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จในระดับดี เพราะ โรงเรียนได้ดำเนินการเป็นกระบวนการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้วยขั้นตอนง่ายๆ ไม่ซับซ้อน โดยจัดให้ควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม หลักสูตรของสถานศึกษา

พัชรภรณ์ เดชสุภา (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง ในรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการ

ส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามระดับช่วงชั้นในภาพรวม แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดใน 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู 341 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรกพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน รองลงมาได้แก่ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกันมีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

นนทรรัตน์ เกื้อหนูน (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนและการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน และครูจำนวน 258 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 รวมกลุ่มตัวอย่าง 313 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ เขต 1 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน คือ การส่งต่อ

การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรอง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.448

สดชื่น ดวงคำน้อย (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการพัฒนาครูในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต(Observation) และการสะท้อนผล (Reflecting) ผลการวิจัยพบว่า ในวงรอบที่ 1 ครูโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูลมีความรู้ ความเข้าใจสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ จึงได้ร่วมกันแก้ไขโดยพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี และปฏิบัติได้ตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถป้องกันและแก้ไขให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูเข้าใจในบทบาทของผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งส่งผลช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กนักเรียนทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

นิสนานี วาบา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหา การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน รวมทั้งรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประชากร คือ ครูที่ปฏิบัติงานดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 116 โรงเรียน เลือกแบบเจาะจง ที่มีคุณสมบัติเป็นครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครอง มีประชากรทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 232 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเหมือนกันและมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่า

ระดับปัญหาดำเนินการส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียนมีมากกว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนด้านการคัดกรองนั้นครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เห็นว่ามีระดับปัญหาที่สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี 3) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันพบว่า ในภาพรวมของการดำเนินต่างๆ ครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี เห็นว่ามีระดับปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายดำเนินพบว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป เห็นว่าการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งเสริมนักเรียนมีระดับปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5-10 ปี ส่วนการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเห็นว่ามีระดับปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป

นายทัศนพร คงมั่น (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 และเปรียบเทียบบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามเพศและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนของโรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test for Independent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ด้านการแนะนำ และการให้คำปรึกษา ด้านการพัฒนานักเรียน และด้านการให้ความช่วยเหลือและประสานงานกับนักเรียนตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความต้องการบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชานัดดามาศูวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการ

พัฒนานักเรียนที่ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความต้องการบทบาทของครูที่ปรึกษา ตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชินี่ตามาศูวทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนที่อยู่ระดับชั้นแตกต่างกัน ความต้องการบทบาทของครูที่ปรึกษา ตามความต้องการของนักเรียน โรงเรียนนวมราชินี่ตามาศูวทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ศิริ โชคสกุล (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันองค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน สภาพที่ควรจะเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ระดับต้องการพัฒนาตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน และข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าครูควรศึกษาข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนให้ครบถ้วนในการแบ่งกลุ่ม ครูควรใช้ข้อมูลด้านอาชีพของบิดา มารดา และผู้ปกครองในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ครูควรทำการคัดกรองอย่างต่อเนื่อง ด้านการป้องกันปัญหานักเรียน พบว่า ครูและผู้เกี่ยวข้องควรมีการร่วมมือกันในการป้องกันปัญหานักเรียน ครูต้องให้คำปรึกษากับเด็ก นักเรียนทุกกลุ่มให้ความรักและความไว้วางใจกับเด็กนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ครูควรมีการประสานงานในการส่งต่อนักเรียนให้ตรงกับปัญหา ครูควรส่งเอกสารข้อมูลเด็กให้ครูประจำชั้นท่านต่อไป โรงเรียนควรมีการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยตรงเพื่อแก้ไขปัญหาคืออย่างตรงวัตถุประสงค์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า เครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนต้องมี คุณภาพเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ครูควรเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยการสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลของนักเรียนเป็นอย่างดี ครูควรใช้การ

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ครูควรมีการจัดการประชุมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ครูควรสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ครูควรมีการพัฒนามาตรฐานความรู้ ของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยการจัดกิจกรรมเพิ่มเติม และด้านการแก้ไขปัญหา นักเรียน พบว่า ครูควรร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา ครูควรมีการติดตามนักเรียนที่มีปัญหาอย่างใกล้ชิด ครูควรใช้เหตุผลและเข้าใจปัญหาของเด็ก

มธุรดา ดวงจันทร์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการส่งเสริมนักเรียนและพัฒนา นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรรายงานผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบ ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการคัดแยกนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน โรงเรียนควรให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองให้เข้าใจเหตุผลของการส่งต่อนักเรียน

กิตติศักดิ์ ชุมมณฑล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง

นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียนตามลำดับ

กรณีการ์ นีละนันท์ (2555, น.75) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษากิจการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน

นฤพล กองทรัพย์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า มีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่ออยู่ในระดับปานกลาง ($X=3.05, 3.03, 2.48$ และ 3.03 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน ในแต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงาน มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานอย่างมีระบบ สามารถ ที่จะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และยังเป็น การช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยต่างประเทศ

Blum (1997 อ้างถึงใน บุญเลิศ ทัดเทียม, 2557, น.50) ได้วิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการวินัยโรงเรียน จำนวน 26 รูปแบบ ในแง่แนวคิดเชิงทฤษฎี จุดแข็ง จุดอ่อน และหลักเชิงประจักษ์ที่

สนับสนุนจากการศึกษาเอกสารสรุปว่า ยังไม่มีวิธีฝึกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาทุกๆ สถานการณ์และไม่มีการฝึกอบรมครั้งใดครั้งหนึ่งมีผลดีในการช่วยให้ครูแก้ปัญหาทางวินัยนักเรียนที่ดีกว่าการฝึกอบรมอื่นๆ และควรทำการฝึกอบรมในการแก้ปัญหาวินัยนักเรียนให้กับครูประจำการก่อน หรือนักศึกษาคูรูดังนั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาจำนวนโปรแกรมการผลิตครูที่จัดให้มีรายวิชาเฉพาะด้านวินัยนักเรียนไว้ในหลักสูตร การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามส่งไปยัง สถาบันที่จัดหลักสูตรการผลิตครู จำนวน 467 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า มีสถาบันจำนวนร้อยละ 51 ที่จัดรายวิชาวินัยนักเรียนไว้ในหลักสูตร แต่มีร้อยละ 43 เท่านั้นที่บังคับให้เรียน โดยวิชาวินัยนักเรียนมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องประวัติของการเกิดวินัยนักเรียน และรูปแบบการแก้วินัยนักเรียน โดยมีเอกสาร ตำราและโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

Lahmannowsky (1991 p.1642) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษากับนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการวิจัยไปสร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียน ครูผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนลินคอล์น (Lincom) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการพัฒนาอาชีพ แนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง แนวทางแห่งความสำเร็จ วิธีการที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับ วิธีการเข้าใจและยอมรับตัวเอง

March (1987, pp.253-388) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการเรียนการสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามักปรึกษากันเองในกลุ่มเพื่อนมากกว่าที่จะมาพบอาจารย์ เนื่องจากไม่ต้องการถูกถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เพราะเกรงความลับของตนเองจะถูกเปิดเผย โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลาย ปรากฏตั้งกล่าวอาจมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และเห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญลดลง

จันดเลอร์ (Chandler, 2001, p.136) ได้ศึกษาการเปลี่ยนผ่านโดยใช้รูปแบบการให้บริการพิเศษแก่เด็กปฐมวัย 2 รูปแบบ ในการศึกษาได้สำรวจผู้ปกครองของเด็กวัยประถมศึกษาที่มีความพิการเพื่อระบุสารสนเทศและบริการให้แก่ผู้ปกครองในขณะที่พวกเขาและลูกๆ ของพวกเขากำลังทำการเปลี่ยนผ่านจากการเข้าร่วมแต่แรกๆ และโปรแกรมการศึกษาพิเศษก่อนวัยเรียนของรัฐบาล และได้ระบุภารกิจของผู้ปกครองและโปรแกรมด้านที่ชอบเป็นพิเศษด้วยภารกิจเหล่านี้ ได้แก่ การไม่เห็นด้วยกับการไม่มีทางเลือกที่จัดให้สำหรับบริการ การขาดแคลนสารสนเทศที่จัดให้ในการบริการ และการขาดแคลนสารสนเทศที่จัดให้เป็นทางเลือกที่มีอยู่ ความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนผ่านครั้งแรกกับครั้งที่สองได้นำมาอภิปรายในด้านประเด็นปัญหาที่ปรับปรุงตลอดเวลา และประเด็นที่ทำให้เลวร้ายลงตลอดเวลา

Cole (2002) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการควบคุมดูแล วินัยตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจีย เครื่องมือที่ใช้ในการ รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม ในการจัดการกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างแขกผู้ มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนกับบุคลากรของ โรงเรียนควบคุมกับการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน และ ประสานงานกับหน่วยงาน หน่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เกี่ยวกับ ความรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวินัย นักเรียน แตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้ การ เสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เกิดการสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เหมาะสม การรวบรวมของ ข้อมูลการทำผิดวินัยของนักเรียน เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลภายนอก บุคลากรร่วมทำงานและการ บริหารงบประมาณแต่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เรื่องอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

Teed (2002) ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของ นักเรียน: ครูประจักษ์กับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน พบว่า ลักษณะพิเศษของเด็กมี ลักษณะเหมือนกัน คือ ครอบครัวย่ำแย่ ครอบครัวยากใหญ่ ผู้ปกครองติดสารเสพติด เด็กมีความ รุนแรง ถูกทารุณทางเพศ ถูกทอดทิ้ง พิกัด เด็กสุขภาพไม่ดี ต้องใช้ยาบำบัด สิ่งเหล่านี้เป็นแรงกดดัน อย่างมากและมีผลกระทบต่อชีวิตเด็ก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเอาใจใส่ ต่อปัญหาและความต้องการ ของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ การศึกษาพบว่า ครูได้ใช้วิธีการ ให้คำปรึกษาหลากหลายวิธีในชั้นเรียน วิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็น มาตรการป้องกันรักษาฟื้นฟู ได้อีกด้วย

Goodman et al. (2003, p.11178 อ้างถึงใน บุญเลิศ ทัดเทียม, 2557, น.51) ได้ศึกษา การใช้ แบบคัดเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองเด็กที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชนในชุมชนที่รวบรวม ข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนพบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทาง จิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลและเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีเหตุมาจากพฤติกรรม ทางบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข ไม่นิ่ง พวกซึมเศร้า และพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ความ กลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคลที่ถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้การ คัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติมีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม กว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเพียงครู และเพื่อนเยาวชน

ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปว่า นักเรียน นักศึกษา มีปัญหาที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ดังนั้นครู จะต้องมีความเข้าใจและรับรู้ข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน ด้านสังคม พฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 การวิจัยครั้งนี้ ใช้ประชากร ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำนวน 310 คน จากวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยการอาชีวศึกษาปทุมธานี โดยใช้ตารางสุตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่ และ มอร์แกน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำนวน 175 คน

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานครูที่ปรึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Questions)

3.2.1 เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อทำการศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล | จำนวน 5 ข้อ |
| 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน | จำนวน 3 ข้อ |
| 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน | จำนวน 4 ข้อ |
| 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน | จำนวน 5 ข้อ |
| 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน | จำนวน 4 ข้อ |

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert's five scale) โดยกำหนดค่าการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- | | |
|-----------|---|
| 5 หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุด |
| 4 หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมาก |
| 3 หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง |

2 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.2 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview Questions)

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการ
รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
นักเรียน 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีขั้นตอนและวิธีการสร้างดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา

3.3.1.2 กำหนดนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3.1.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3.3.1.4 ร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา
และข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.3.1.5 นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้ดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และ
ความชัดเจนของภาษา โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงด้านเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงด้านเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงด้านเนื้อหา

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) หากผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ข้อคำถามใดมีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0 4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.96 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0

3.3.1.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของภาษาแล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) จากการศึกษาความเที่ยงของแบบสอบถาม พบว่า ค่าเท่ากับ 0.992

3.3.1.7 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ต่อไป

3.3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

3.3.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) จากแบบสอบถามการวิเคราะห์รายด้านค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.3.2.2 ร่าง แบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา และข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ ไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานครูที่ปรึกษา จากวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี และวิทยาลัยการอาชีพศึกษาปทุมธานี สถานศึกษาละ 2 คน รวม 6 คน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชัยบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 จัดส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดวัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน

3.4.3 รวบรวมแบบสอบถามจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี แล้วทำการตรวจสอบแบบสอบถามว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบครบทุกข้อหรือไม่ และอยู่ในสภาพสมบูรณ์ทั้งหมดกี่ชุด แล้วนำมาคิดเป็นร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ทั้งหมด จำนวน 149 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.14

3.4.4 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ (Unstructured Interview) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนัดวัน เวลาที่เข้าสัมภาษณ์ผู้บริหาร และหัวหน้างานครูที่ปรึกษาสถานศึกษาละ 2 คน รวม 6 คน และผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างและคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objectives Congruence : IOC)

3.5.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับจากนั้นนำไปบันทึก และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบว่าการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีระดับผลการดำเนินงานดังกล่าวอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายชื่อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม การแปลผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน (Class Interval) 5 ระดับ ดังนี้ (อ้างถึงใน พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ, 2560, น.43)

| | | | |
|-----------|-------------|---------|--|
| ค่าเฉลี่ย | 4.51 - 5.00 | หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย | 3.51 - 4.50 | หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับมาก |
| ค่าเฉลี่ย | 2.51 - 3.50 | หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย | 1.51 - 2.50 | หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับน้อย |
| ค่าเฉลี่ย | 1.00 - 1.50 | หมายถึง | ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด |

3.5.4 ในการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และตั้งวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อใช้ในความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมาย ดังนี้

| | | |
|-----------|-----|---------------------------|
| \bar{X} | แทน | ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง |
| S.D. | แทน | ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| n | แทน | ประชากร |
| % | แทน | ร้อยละ |

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

(n = 149)

| ข้อมูลทั่วไป | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|-------------------------|------------|--------|
| 1. เพศ | | |
| ชาย | 67 | 45 |
| หญิง | 82 | 55 |
| 2. ระดับการศึกษา | | |
| ปริญญาตรี | 103 | 69.1 |
| ปริญญาโท | 44 | 29.5 |
| ปริญญาเอก | 2 | 1.3 |
| 3. ประสบการณ์ในการทำงาน | | |
| น้อยกว่า 5 ปี | 40 | 26.8 |
| 5-10 ปี | 54 | 36.2 |
| 11-15 ปี | 20 | 13.4 |
| 16 ปีขึ้นไป | 35 | 23.5 |
| รวม | 149 | 100.00 |

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 55 มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี เป็นไปดังตารางที่ 4.2 – 4.7

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ในภาพรวม และรายด้าน

(n = 149)

| การดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|--|-----------|------|-------------------|
| ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล | 4.23 | 0.56 | มาก |
| ด้านการคัดกรองนักเรียน | 4.33 | 0.54 | มาก |
| ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน | 4.28 | 0.52 | มาก |
| ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน | 4.29 | 0.57 | มาก |
| ด้านการส่งต่อนักเรียน | 4.23 | 0.58 | มาก |
| รวม | 4.27 | 0.48 | มาก |

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.27,
S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน (\bar{X} =4.33, S.D.=0.54) มีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุด รองลงมา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (\bar{X} =4.29, S.D.=0.57) และด้านการส่งต่อ
นักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} =4.23, S.D.=0.58)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

(n = 149)

| ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|---|-----------|------|-------------------|
| 1. ครูที่ปรึกษามีการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล | 4.22 | 0.69 | มาก |
| 2. มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ | 4.18 | 0.63 | มาก |
| 3. มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านสุขภาพ | 4.20 | 0.75 | มาก |
| 4. มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ | 4.34 | 0.67 | มาก |
| 5. ใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล | 4.21 | 0.75 | มาก |
| รวม | 4.23 | 0.56 | มาก |

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.23, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (\bar{X} =4.34, S.D.=0.67) รองลงมาครูที่ปรึกษามีการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล (\bar{X} =4.22, S.D.=0.69) และมีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} =4.18, S.D.=0.63)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ด้านการคัดกรองนักเรียน

(n = 149)

| ด้านการคัดกรองนักเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|--|-----------|------|-------------------|
| 1.ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ | 4.23 | 0.67 | มาก |
| 2.สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา | 4.36 | 0.65 | มาก |
| 3.ครูที่ปรึกษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล | 4.38 | 0.67 | มาก |
| รวม | 4.33 | 0.54 | มาก |

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.67) รองลงมา สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ($\bar{X}=4.36$, S.D.=.65) และครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.67)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

(n = 149)

| ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|--|-----------|------|-------------------|
| 1. ครูที่ปรึกษาให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ | 4.41 | 0.56 | มาก |
| 2. มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม | 4.31 | 0.61 | มาก |
| 3. ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้นักเรียนให้ลดน้อยลง มีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | 4.23 | 0.73 | มาก |
| 4. มีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | 4.16 | 0.70 | มาก |
| รวม | 4.28 | 0.52 | มาก |

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษาให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.56) รองลงมา มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.61) และมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.70)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

(n = 149)

| ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|---|-----------|------|-------------------|
| 1. ครูที่ปรึกษามีการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | 4.36 | 0.69 | มาก |
| 2. ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นกลุ่มปกติ | 4.32 | 0.72 | มาก |
| 3. ครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม | 4.18 | 0.74 | มาก |
| 4. มีการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ | 4.19 | 0.78 | มาก |
| 5. มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆที่หลากหลาย | 4.38 | 0.71 | มาก |
| รวม | 4.29 | 0.57 | มาก |

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.71) รองลงมา ครูที่ปรึกษามีการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.69) และครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.74)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา
วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี
ด้านการส่งต่อนักเรียน

(n = 149)

| ด้านการส่งต่อนักเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับการดำเนินการ |
|--|-----------|------|-------------------|
| 1. ครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล | 4.32 | 0.67 | มาก |
| 2. มีการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา | 4.28 | 0.73 | มาก |
| 3. มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา | 4.07 | 0.75 | มาก |
| 4. มีการติดตามนักเรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี และรายงานผู้ปกครองทราบ | 4.26 | 0.72 | มาก |
| รวม | 4.23 | 0.58 | มาก |

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งต่อนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.67) รองลงมา มีการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาขอต่อการช่วยเหลือ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.73) และมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.75)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในประเด็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ

ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มครูที่ปรึกษา แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ในประเด็นครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ

ควรมีการจัดการประชุมเพื่อชี้แจง แนวทางและเกณฑ์การพิจารณานักเรียน รายละเอียดในด้านต่างๆ เพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อครูที่ปรึกษาสามารถพิจารณาข้อมูลนักเรียนตามเกณฑ์ต่างๆ และจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน

3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ในประเด็นมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนนอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

ควรมีการจัดการประชุม เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เช่น กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นต้น

4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในประเด็นครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม

ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น วางแผนและแนวทางในการจัดกิจกรรม โสมรุมของวิทยาลัย การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของวิทยาลัย แบบบันทึก/สรุป ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ในประเด็นมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา

ควรมีการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่มีปัญหา และมีชี้แจง แนะนำ แนวทางในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกรณีที่ต้องการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้านสู่หน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ต่อไป



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวินิจฉัยผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 149 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 55.03 มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 69.13 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 36.24

5.1.2 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ดังนี้

5.1.2.1 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ครูที่ปรึกษามีการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล และมีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.2 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียน กำหนดหรือตามดุลยพินิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.3 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษาให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม และมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.4 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรม โสมรุม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ครูที่ปรึกษามีการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.5 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งต่อนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียน ที่มีปัญหาหาคู่การช่วยเหลือ และมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

5.1.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในประเด็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ

ควรมีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น การจัดทำแฟ้มครูที่ปรึกษา แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

5.1.3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ในประเด็นครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ

ควรมีการจัดการประชุมเพื่อชี้แจง แนวทางและเกณฑ์การพิจารณานักเรียน รายละเอียดในด้านต่างๆเพื่อครูที่ปรึกษา จะได้ทราบโดยทั่วกัน ครูที่ปรึกษาควรวิเคราะห์ข้อมูลจากแฟ้มประวัตินักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์เด็ก เพื่อนำมาทำการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา

5.1.3.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในประเด็นมีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น

ควรมีการจัดการประชุม เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารพบปะกับผู้ปกครอง เป็นต้น

5.1.3.4 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในประเด็นครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม

ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น วางแผนและกำหนดแนวทางในการจัดต่างๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูมของครูที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของวิทยาลัย การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมทั้งมีแบบบันทึก/สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

5.1.3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ในประเด็นมีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา

ควรมีการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่มีปัญหา และมีชี้แจง แนะนำแนวทางในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกรณีที่ต้องการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน สู่หน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ต่อไป

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 หมวด 7 มาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบงานครูที่ปรึกษา และมีกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน เน้นการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงส่งผลให้ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซาวลิต จินคาร์ตัน (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรา ฮวดเจริญ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีระดับการดำเนินงานต่ำที่สุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียน

เมื่อทำการอภิปรายเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

5.2.2 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญ ในการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกเยี่ยมบ้านของนักเรียนในที่ปรึกษาครบทุกคน เพื่อที่จะได้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนรายบุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ชยานนท์ มูลพิมพ์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ชุมมณฑล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียนตามลำดับ

5.2.3 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามี แนวทางและเกณฑ์การพิจารณานักเรียน รายละเอียดในด้านต่างๆ และจัดกลุ่มนักเรียนได้อย่างชัดเจน ครูที่ปรึกษามีการคัดกรองทำให้สามารถแยกนักเรียนได้ และเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนได้ดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิตรา ฮวดเจริญ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีอยู่ในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557, น.3) ได้กล่าวไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนมีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการในการ ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษา ไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจน

ในเป้าหมายเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน จะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณี จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

5.2.4 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามีการพูดคุยกับนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการประสานผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆ ให้เข้ามาช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหาต่างๆ มีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แนวทางแก้ไขพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชาวลิต จินดารัตน์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งของ บุคลากรในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทรัตน์ เกื้อหนู (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาทั้ง 5 ชั้นตอน อยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน คือการส่งต่อ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรอง และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีสัมประสิทธิ์สหพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.448

5.2.5 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามข้อมูลนักเรียนรายบุคคล มีจัดกิจกรรมสอนเสริมในช่วงพักกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน มีการวางแผนทางร่วมกันและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ส่งเสริมกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน 100% เพื่อพัฒนา

นักเรียนได้ตรงประเด็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย ที่มีค่ามากใน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รongลงมา ได้แก่ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ ส่วน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งต่อนักเรียน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกันมี การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธุรดา ดวงจันทร์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน วัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

5.2.6 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลเป็นรายบุคคล ข้อมูลจากการเยี่ยมบ้าน การพูดคุยกับ ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ ในการส่งต่อนอกสำหรับนักเรียนที่มี ปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือ ครูที่ปรึกษามีการดำเนินการส่งต่อนอกสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาอยากต่อ การช่วยเหลือต่อครูแนะแนว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ชุมมณฑล (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะเชิงเตตรา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเตตรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รวมทั้งด้านการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมากเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ นิละนันท์ (2555, น.75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากการศึกษาพบว่า การพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครูควรตระหนักถึงความสำคัญ มีการจัดประชุม เพื่อวางแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน เช่น มีการจัดทำแฟ้มครูที่ปรึกษา แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมพบปะระหว่างครูกับผู้ปกครอง การแลกเปลี่ยนข้อมูล พูดคุย เพื่อเป็นการรู้จักนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน จากการศึกษา พบว่า การพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสถานศึกษา คณะผู้บริหาร คณะครูควรตระหนักถึงความสำคัญ มีการจัดประชุม เพื่อวางแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีระบบการคัดกรองที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ครูที่ปรึกษาควรวิเคราะห์ข้อมูลจากแฟ้มประวัตินักเรียน แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และแบบสัมภาษณ์เด็ก เพื่อนำมาทำการจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน จากการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนนอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นครูที่ปรึกษามีการสอบถามพูดคุยถึงสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อเรียน ดูแล เอาใจใส่นักเรียนในที่ปรึกษาอย่างเคร่งครัด พูดคุยกับนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยการประสานผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารพบปะกับผู้ปกครอง เป็นต้น

4) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน จากการศึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาควรมีระบบหรือแผนงานกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีวางแผนและกำหนดแนวทางในการจัด ต่างกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูมของครูที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของวิทยาลัย การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมทั้งมีแบบบันทึก /สรุประเมินผลการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน จากการศึกษาพบว่า มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ครูที่ปรึกษาควรมีการจัดทำข้อมูลรายบุคคล ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน มีการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีปัญหา และมีการชี้แจง แนะนำ แนวทางในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกรณีที่ต้องการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน สู่หน่วยงานภายนอกที่มีประสิทธิภาพ มีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอื่น เพื่อนำจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละพื้นที่มาสังเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางและพัฒนา ในการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2) ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2544). **คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). **คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: อิมเมจกรุ๊ป.
- กนกวรรณ วุฒิวิชญานันต์, จักรกัณฑ์ วงษ์ขวัญเมือง, และ รินา โสนนันทะ. (2550). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามทัศนะของผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลเมืองปทุมธานี สังกัดเทศบาลเมืองปทุมธานี**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรรณิการ์ นิละนันท์. (2555). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรีเขต 3**. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- กิตติศักดิ์ จุลมณฑล. (2554). **การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวทางการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บั๊ก พอยท์.
- _____. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: บั๊ก พอยท์.
- จูรีรัตน์ มีพันธ์. (2553). **การศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง).
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2557). **เทคนิคในการส่งเสริมเด็กวัยเรียน**. สืบค้นจาก http://www.rcpsycht.org/cap/book03_9.php
- ชยานนท์ มูลพิมพ์. (2550). **ศึกษาระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- เชาวลิต จินดารัตน์. (2551). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2**. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดาวรุ่ง มุกดากิจ. (2554). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขง อำเภอ
ท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการณ์มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบล เขต 5.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี).
- ทัศนีย์ ไชยเจริญ. (2555). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน 5ขั้น. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/amkasorn/ra>
- ทัศนีย์นารถ ลิ้มสุทธิวันภูมิ. (2554). คุณลักษณะพึงประสงค์ของครูตามความคิดเห็นของนักศึกษา
และอาจารย์คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ทศพร คงมั่น. (2557). ศึกษาบทบาทของครูที่ปรึกษาตามความต้องการของ นักเรียนโรงเรียน
วรราชาทินัดดามาตุวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- ธีรวัฒน์ ชัยยุทธขรรจง. (2550). ทักษะการดำเนินชีวิตกับการป้องกันแก้ไขวิกฤตเด็กและเยาวชน.
วารสารวิชาการ.
- ธงชัย วงศ์เสนา. (2537). ครูที่ปรึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: เอเชียนิช.
- ชัยสมร คเชนทร์เดชา. (2552). การจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยเทคนิคการคิดหวมวกหกใบ. ในการ
ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2551. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ.
- นนทรรัตน์ เกื้อหนุน. (2553). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาที่ส่งผล
ต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- นิฮานานี วาบา. (2556). ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถม
ศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษปัตตานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุศรินทร์ ปัทมาคม. (2527). แผนนโยบายอาชีวศึกษากับสภาวการณ์ของประเทศไทย.
วารสารศูนย์ศึกษา, 20(4).
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). การจัดการและการบริหารอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ. พิมพ์ดี.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2551). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- พัชรภรณ์ เดชสุภา. (2551). ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.
(งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พนม เกตุมาน. (2557). พัฒนาการวัยรุ่น. สืบค้นจาก http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา. (2551). สืบค้นจาก <http://www.km.goldsmith.ac.th>
- ภารดี อนันต์นารี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- มธุริน แผลงจันทร์. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- มธุรดา ดวงจันทร์. (2553). สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา).
- ราเชทร์ พุ่มแจ้. (2552). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาดุจธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยอีสาน).
- รุจิราภรณ์ คำศิลา. (2552). ศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- โรงเรียนบ้านตาขุนวิทยา. (2557). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สืบค้นจาก
www.btv.ac.th/wp-content/.../รายงาน-5-บทครูที่ปรึกษา2557.doc

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิจิตร ศรีสะอาด. (2534). “ปรัชญาและพัฒนาการของการศึกษาทางไกล”. [ม.ป.พ.].
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2553). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์. (2552). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษางานดูแลช่วยเหลือนักศึกษากลุ่มงานบริการและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์. บุรีรัมย์: ศรีสวัสดิ์การพิมพ์.
- วิฑูรย์ วงแหวน. (2549). รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหันคาราชฎรังษฤษฎ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- วีรพงษ์ เจริญไชย. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- วิรัช กุมทมาศ. (2527). โครงการเงินกู้ยืมจากธนาคารโลกเพื่อการปรับปรุงอาชีวศึกษา. วารสาร อาชีวศึกษา, 2(3).
- ศิริสมพร ทานุกพันธ์. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาและผู้ปกครองที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. อุดรดิตต์: วิทยาลัยเทคโนโลยี อุดรดิตต์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ.2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุวณี ตรีละ. (2545). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัด นครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- สมลักษณ์ พรหมมีเนตร และ ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2545). การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ ของครูที่ปรึกษานักเรียนและการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

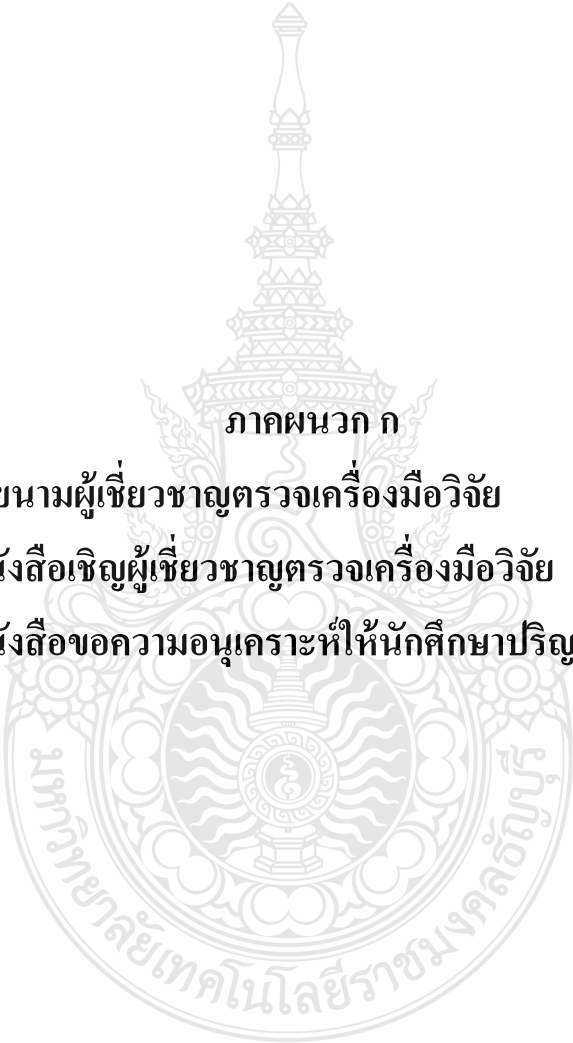
- สดชื่น ดวงคำน้อย. (2554). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนโพนงามพิทยานุกูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- สุบัน พรเวียง. (2557). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คืออะไร. สืบค้นจาก http://bannongmaetaeng.com/data_86842
- สมิทธิรักษ์ จันทรักษ์. [ม.ป.ป.]. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (รายงานการวิจัย). เครือข่ายวิจัยเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สมพร ไชยแสง. (2547). ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- สามารถ อัยกร. (2559). บทความ บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. วารสาร วิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- เสริมฤทธิ์ หวายฤทธิ์. (2552). สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2. (2557). สารสนเทศทางการศึกษานักเรียน เขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 2. สระบุรี: สำนักฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2556). สารสนเทศทางการศึกษานักเรียนเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ชลบุรี: สำนักฯ.
- หวน พิณรุฬห์. (2550). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อินทรีรา ฮวดเจริญ. (2550). การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- อานนท์ นนทวัน. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาอังกษพัฒนวิทย์ อำเภอนองงุสตรี จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- Chandler. (2001). ได้ศึกษาการเปลี่ยนผ่านโดยใช้รูปแบบการให้บริการพิเศษแก่เด็กปฐมวัย.
- Cole. (2002). ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการควบคุมดูแลวินัยตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจีย.
- Teed. (2002). ได้ศึกษาการพบนักเรียนเพื่อรู้จักความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน : ครูประอมกับความเข้าใจในการให้คำปรึกษาในชั้นเรียน.
- Lehmannowsky, M. B. (1991). **Guidance and counseling service: Perceived student needs.** (Dissertation Abstracts International, 1642-A.)
- March, H. W. (1987). Students evaluations of university teaching : Research finding metheological issues, and directions for further research. **Journal of Educational Research, 11(6), 253-388.**
- Nadler, A. (1990). Help-seeking behavior as a coping resource. **Learned Resourcefulness, 22(4), 127-158.**

ภาคผนวก





ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์
อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.อริคุณ สิ้นธนาปัญญา
ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางเขน (ไว้ศาลีอนุสรณ์)
3. ดร.วิษณุ เป็รัมย์
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
4. ดร.เสวียน เจนเขว่า
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. ดร.สมหวัง โชติการ
ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพยากร
วิทยาลัยเทคนิคธัญบุรี

ที่ ศอ 0578.02 / 00343



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมหวัง โชติการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบฐานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังที่ส่งมาด้วย ให้แก่ นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

1/1/2019 10:41

ที่ ศษ 0578.02 / 0034.2



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๑๑ มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เสวียน เงินเขี้ยว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสินตรา ศรีสุนันท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ให้แก่ นางสาวสินตรา ศรีสุนันท์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

ที่ ศธ 0578.02 / 000๙



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๑๑ มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อติคุณ สีนธนาปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พร เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังสิ่งที่ส่งมาด้วย ให้แก่ นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

ที่ ศธ 0578.02 / 01084



คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

27 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบสารสนเทศในศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิตพรพน เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางสาวสินตรา ศรีนุสนธิ์ เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยขอระยะเวลาในเรื่องเกี่ยวกับวันและ เวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับส่วนศึกษาคณะฯเอง

จึงเขียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิชพงษ์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213



ที่ ศธ 0578.02 / 0609.2

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาระดับปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพศึกษาจังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสินตรา ตริณสนธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูฝึกวิชา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พรหม เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางสาวสินตรา ตริณสนธิ์ เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยขอละเอียดในเรื่องเกี่ยวกับวันและ เวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย





แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้อั้ไว้เป็นความลับ ไม่ส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่าน แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีข้อคำถามจำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี
 11 - 15 ปี 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงกับผลการดำเนินงาน
ระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัด
ปทุมธานี ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

5 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

| ข้อ | คำถาม | ระดับการปฏิบัติ | | | | |
|---|--|-----------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษามีการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล | | | | | |
| 2 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ | | | | | |
| 3 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านสุขภาพ | | | | | |
| 4 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ | | | | | |
| 5 | ใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล | | | | | |
| 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน | | | | | | |
| 6 | ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจ | | | | | |
| 7 | สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา | | | | | |
| 8 | ครูที่ปรึกษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล | | | | | |

| ข้อ | คำถาม | ระดับการปฏิบัติ | | | | |
|---|---|-----------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน | | | | | | |
| 9 | ครูที่ปรึกษาให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ | | | | | |
| 10 | มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม | | | | | |
| 11 | ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง มีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | | | | | |
| 12 | มีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | | | | | |
| 4. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน | | | | | | |
| 13 | ครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | | | | | |
| 14 | ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นกลุ่มปกติ | | | | | |
| 15 | ครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม | | | | | |
| 16 | มีการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ | | | | | |
| 17 | มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เช่นกิจกรรม โสมรุม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆที่หลากหลาย | | | | | |
| 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน | | | | | | |
| 18 | ครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล | | | | | |
| 19 | มีการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือ | | | | | |
| 20 | มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา | | | | | |

| ข้อ | คำถาม | ระดับการปฏิบัติ | | | | |
|-----|--|-----------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 21 | มีการติดตามนักเรียนที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณีและรายงานผู้ปกครองทราบ | | | | | |

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม



ภาคผนวก ค

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)



ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง ผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานระบบงานครูที่ปรึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดปทุมธานี

| ข้อที่ | ข้อคำถามในแบบสอบถาม | ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | เฉลี่ย |
|---|--|----------------------------|----|----|----|----|----------|
| | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | |
| 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล | | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษามีการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนรายบุคคล | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 2 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านความสามารถ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 3 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านสุขภาพ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 4 | มีการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 5 | ใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| รวมค่าความเชื่อมั่น | | | | | | | 1 |

| ข้อที่ | ข้อคำถามในแบบสอบถาม | ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | เฉลี่ย |
|---|--|----------------------------|---|---|----|----|----------|
| | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | |
| 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน | | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด หรือตามดุลยพินิจ | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| 2 | สามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| 3 | ครูที่ปรึกษามีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| รวมค่าความเชื่อมั่น | | | | | | | 1 |
| 3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน | | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษาให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| 2 | มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาดังคม | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| 3 | ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อผ่อนคลายปัญหานักเรียนให้ลดน้อยลง มีการจัด กิจกรรม เพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| 4 | มีการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากการให้คำปรึกษาเบื้องต้น | + | + | + | | | |
| | | 1 | 1 | 1 | +1 | +1 | 1 |
| รวมค่าความเชื่อมั่น | | | | | | | 1 |

| ข้อที่ | ข้อคำถามในแบบสอบถาม | ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ | | | | | เฉลี่ย |
|---|---|----------------------------|----|----|----|----|-------------|
| | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | |
| 4. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน | | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษามีการสนับสนุนให้ นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 2 | ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นกลุ่มปกติ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 3 | ครูที่ปรึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรม | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 4 | มีการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ | +1 | +1 | +1 | 0 | +1 | 0.8 |
| 5 | มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| รวมค่าความเชื่อมั่น | | | | | | | 0.96 |
| 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน | | | | | | | |
| 1 | ครูที่ปรึกษามีการสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 2 | มีการประสานงานกับครูแนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ขาดต่อการช่วยเหลือ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 3 | มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| 4 | มีการติดตามนักเรียน ที่ถูกส่งต่อภายนอกทุกกรณี และรายงานผู้ปกครองทราบ | +1 | +1 | +1 | +1 | +1 | 1 |
| รวมค่าความเชื่อมั่น | | | | | | | 1 |

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล นางสาวสินตรา ตรีนุสนธิ์

วัน เดือน ปีเกิด 4 เมษายน 2526

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 4/8 หมู่ 4 ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110

การศึกษา
ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชัยบุรี
ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ปริญญาโท วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลชัยบุรี

ประสบการณ์ทำงาน
พ.ศ.2550 – 2557 ครูพิเศษสอนวิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี
พ.ศ.2557 - 2559 ครูผู้ช่วยวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
พ.ศ.2559 - ปัจจุบัน ครู คศ.1 วิทยาลัยเทคนิคชัยบุรี

โทรศัพท์ 08 4-1272116

อีเมล sintra_kam@hotmail.com